

Darīsim KOPĀ!

№4(5), marts 2009

MŪSU LASĪTĀJI MEKLĒ
UN ATROD ŪDENS
ZUDUMU CĒLOŅUS!

2. lpp.

KAS JADARA MAJAS

8.–9. lpp.

VECĀKAJAM?

PALĪDZĒT IEDZĪVOTĀJIEM

VAR TIKAI PAŠI IEDZĪVOTĀJI

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

PAR PAŠU INTERESANTĀKO – BEZMAKŠAS

8. MARTS.
Ir iegansts parunāt par sievietēm,
kurām viss ir pa spēkam,
arī pārvaldīt mājas

6.–7., 8.–9. lpp.

KUR VAR DABŪT AVĪZI?

Divas reizes mēnesī meklējiet
avīzes jaunāko numuru
Rīgas namu pārvaldēs:

- „Rīgas namu apsaimniekotājs”
- „Rīgas centra apsaimniekotājs”
- „Avota nami”
- „Kengaraga nami”
- „Juglas nami”
- „Mežciema namsaimnieks”
- „Purvciema nami”
- „Valdemāra nami”
- „Sarkandaugava”
- „Vecmīlgrāvis”
- „Pļavnieku nami”
- „Krusta nami”
- „Daugavas nami”
- „Kurzemes namu apsaimniekotājs”
filiālēs:
  - „Anniņmuiža”
  - „Bolderāja”
  - „Daugavgrīva”
  - „Dzegužkalns”
  - „Ilguciems – Nordeķi”
  - „Imantciems”
  - „Kleisti”
  - „Priedes”

Kā arī

- Kultūras namā „IMANTA”
- Rīgas domes administratīvā komitejā
- Vidzemes priekšpilsētas
izpilddirekcijā

Nedabūjāt jaunāko numuru?
Tad zvaniet redakcijai pa tālruni
20042031. Sagādāsim avīzi jums un
jūsu kaimiņiem.

Pēc nākamā „Darīsim kopā!”
numura jautāiet namu pārvaldēs
24. martā

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas
portāls

www.RigAA.lv

Viss par māju apsaimniekošanu!

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

KOPĒJAIS SKAITĪTĀJS KRĀPJ IEDZĪVOTĀJUS

Mūsu lasītāji paši meklē un atrod milzīgo
ūdens zudumu cēloņus!

Kur paliek ūdens – šis jautājums turpina satraukt rīdniekus. Mūsu redakcija pastāvīgi saņem vēstules no iedzīvotājiem, kam nodarīts pāri. Vieni ziņo, ka namu pārvaldes mēnešiem rēķinos iekļauj tādu pozīciju kā „ūdens zudumu korekcija”. Zudumu apmaksā nav lēts prieks. Nu varētu vēl būt, ka neizprotamā veidā pazūd desmitā daļa ūdens, bet nē, nezināmā virzienā aiztek simtiem kubikmetru, kas reizēm rēķinā ierakstīto summu dubulto. Kas īsti notiek?

Patvaļa ar ūdeni

Atgādinām: ūdens patēriņa starpība rodas tāpēc, ka mājas kopējā ūdens mērītāja rādījumi nesaskan ar dzīvokļos uzstādīto skaitītāju rādījumu summu. Jo lielāka šī starpība, jo jūtāmāki pieskaitījumi mūsu rēķinos. Rīgā ir mājas, kuru iemītnieki par uzņēmuma Rīgas ūdens pakalpojumu maksā divas reizes – vienreiz par reāli patērēto ūdeni, otrreiz – par pazudušo (kaimiņa nozagto, no caurajām caurulēm iztecējušo, sētnieka uz puķu dobēm izlieto). Korekcija tamlīdzīgos gadījumos ir 100%.

Agrāk rīdniekiem šādas problēmas nebija, jo skaitītāju rādījumu starpību maksāja pašvaldība. Bet nevar jau vienmēr visu dabūt ar velti! 2007. gadā pilsēta atteicās maksāt par neizprotamajiem zudumiem un problēmu uzvēla iedzīvotāju pleciem.

Bet tas nepavisam nenožīmē, ka dzīvokļu saimniekiem pazemīgi jāpiecieš šī patvaļa ar ūdeni. Normatīvajos aktos skaidri un gaiši ir pateikts: ja trīs mēnešus skaitītāju rādījumu starpība pārsniedz 20%, namu pārvaldei jānoskaidro un jānovērš šis starpības cēloņi. Žēl,

ka reālajā dzīvē ir tik maz namu pārvalžu, kuras patiešām cenšas noskaidrot, kur paliek ūdens. Un tad pie izmeklēšanas stājas paši iedzīvotāji.

15 kubikmetru uz cilvēku

Savā pieredzē ar mums dalījās Vecā Jūrmalas gatves 5. nama iedzīvotāji. Viens no viņiem, Gunārs Posts, jau ilgu gadu vēro starpību skaitītāju rādījumos un ir cieši pārliecināts, ka mājas kopējais ūdens mērītājs melo, bet tie, kam par to būtu jāatbild, neliekas ne zinīs.

– Par ūdens patēriņa jautājumu sākām interesēties jau pirms astoņiem gadiem, – stāsta mūsu lasītājs. – Mūsu mājā ir tikai divi dzīvokļi. Katrā dzīvoklī – pa diviem aukstā un karstā ūdens stāvvadiem. Tā kā kaimiņš ir invalīds, pašvaldība viņam bez maksas dzīvoklī uzstādīja skaitītājus. Vienojāmies, ka par izlietoto ūdeni norēķināsimies tā, ka kaimiņš maksās pēc savu skaitītāju rādījumiem, bet mēs segsim pārējo summu, vadoties pēc mājas skaitītāja rādījumiem.

(Turpinājums 4.lpp.)

SKAISTUMA DIENA

Pavasaris. Mimosas. Lieliskas sievietes visapkārt.
Vai esat pamanījuši, ka pienācis 8. marts?

Nav šaubu – Latvijas sievietes ir visgudrākās, visskaidrākās, vismaigākās sievietes pasaulē, turklāt strādā un pelna līdzīgi vīriešiem, tāpēc ir jo īpaši cienījamas. Miļās sievietes! Sveicam jūs ar pavasara sākšanos un novēlam, lai jūsu sirdis vienmēr mājo gaisma un siltums.

Droši vien daudzi nezina, ka 8. marts ir sociāldemokrātiski svētki, to pamatā ir sieviešu cīņa par savām tiesībām. 1857. gada 8. martā Ņujorkas tekstilrūpniecības strādnieces devās ielās, lai paustu protestu sakarā ar zemajām algām un garo darba dienu. 1909. gadā ASV šo dienu pasludināja par svētkiem. 1910. gadā sieviešu – sociālistu konferencē Klāra Cetkina ierosināja pasludināt šos svētkus par starptautiskiem. Pēc gada 8. martu jau svinēja daudzās valstīs.

Vai mūsdienās sievietēm vajag cīnīties par savām tiesībām, vai arī 8. marts kļuvis par mīlestības un skaistuma svētkiem? Uzdevām šo jautājumu Latvijas Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas vadītājam, Rīgas vicemēram Jānim Dinevičam.

– Domāju, ka svētki savu sākotnējo jēgu nav zaudējuši, – sacīja Jānis Dinevičs. – Nesen avīzē izlasīju, ka sievietes Eiropas Savienībā joprojām saņem par 17% mazāk nekā vīrieši, lai gan strādā vienādi.

– Vainīgi vīrieši?

Reizēm šķiet, ka sievietes savā tiekmē pēc vienlīdzības izkropļo šo jēdzienu. Vai tiešām mēs, vīrieši, tā apspiežam daiļo dzimumu? Manuprāt, mēs nepavisam neesam

despoti. Bet fakts, ka vīrieši saņem lielāku algu, liek padomāt.

– Klāras Cetkinas laikā sociālisti aicināja sievietes cīnīties par lielāku algu un īsāku darba dienu. Apsvērtuši 100 gadu, un mēs redzam, ka algas Latvijā samazinās, darba apstākļi kļūst sliktāki. Vai nebaidāties, ka sievietes atkal varētu rīkot demonstrācijas?

– Pašvaldība noteikti palīdzēs Rīgas iedzīvotājiem. Esmu pārliecināts, ka 2009. gadā mums pietiks naudas visiem pabalstiem, kas jāmaksā saskaņā ar likumu. Taču Rīgas dome agrāk ir uzņēmusies papildu saistības, pēc savas gribas palielinājusi dažus pabalstus un izdomājusi jaunas atbalsta formas. Ekonomijas nolūkā no tādām programmām nāksies daļēji atteikties.

– Algas samazina ne tikai sievietēm, šis process skar visus strādājošos cilvēkus Latvijā. Varu solīt, ka šajā samērā grūtajā laikā sociāldemokrāti darīs visu, kas ir viņu spēkos, lai aizsargātu mātes un bērna intereses un lai panāktu, ka visu darbinieku darbs, vai tas būtu vīrietis vai sieviete, tiek vērtēts vienādi.

– Sieviete ir ģimenes sargātāja. Krīzes laikā viņai aizvien grūtāk pildīt šo lomu.

– Ko teiksiet rīdniecēm šajā pavasara dienās?

– Dzīve bez sievietēm būtu tikai eksistēšana! Sveicu dāmas un pateicos, ka viņas dara mūsu dzīvi skaistu. **K**

**Darīsim
KOPĀ!**

Avīze «Darīsim kopā!»

Izdevējs: SIA «EGO-RTU»

Reģistrācijas numurs: 000703288

Adrese: Rīga, Nometņu iela 9 – 7, LV-1048

Telefons: 20042031

http://www.kopaa.lv

e – pasts: info@kopaa.lv

Iznāk sadarbībā ar Rīgas Apsaimniekotāju Asociāciju

lespiests: SIA «Poligrāfijas grupa Mūkusalā»

Tirāža: 20 000

RĪGAS SILTUMS ATSLĒDZ RĪGU?

Galvaspilsētas iedzīvotāji ir miljoniem latu parādā par siltumu

Rīgas namiem sāk atslēgt siltumu. **Marta pirmajā nedēļā uzņēmums Rīgas siltums atteica pakalpojumu pārdesmit ēkām, to skaitā deviņām dzīvojamām mājām.**

No siltuma atslēgto māju iemītnieki ir parādā centrālajam siltuma piegādātājam un tagad vēla pavasara sala gadījumā var ciest lielus zaudējumus. Atdzisusi apkures sistēma ātri var sasalt, caurules var pārplīst. Ja parādnieki visdrīzākajā laikā neattapsies, var gadīties, ka nākamgad tie siltumu vispār nevarēs saņemt.

Rīgas siltuma pārstāve Linda Rence pavēstīja, ka klienti, kam jau atslēgta siltuma padeve, uzņēmumam palikuši parādā aptuveni 110 tūkstošus latu. Patērētāju parādi monopolistam šogad aug kā sēnes pēc lietus un kopumā jau ir sasnieguši vairākus miljonus latu. Cilvēki aizkavē maksājumus vai vispār tos atliek līdz labākiem laikiem. „Bet mums ir jāmaksā par gāzi, kuras cena veido 83% no apkures tarifa,” Linda Rence skaidroja žurnālistiem, – un uzņēmumam rodas finansiālas grūtības”.

Līdz šim Rīgas siltums rīkojās diplomātiski. Nesen namu pārvaldes no uzņēmuma saņēma vēstules ar ligu-

mu „aktivizēt maksājumus par janvāri”. Par apkures masveida atslēgšanu rīdniekiem pagaidām vēl nav runa. Šo sezonu kaut kā pārziemosim. Bet tendence tomēr ir bēdīga: Rīgas siltums pamatoti var sadusmoties un pieprasīt no klientiem prāvu kavējuma naudu, no kā vieglāk nevienam nekļūš. **K**

IEDZĪVOTĀJI **REPLIKA** GAIDA PALĪDZĪBU NO PILSĒTAS

Bet pagaidām viņiem iesaka pašiem uzturēt kārtību, lai ietaupītu uz sētnieka rēķina

Aleksandrs Pavlovskis, uzņēmuma *Juglas nami* priekšsēdētājs

Būdam vadītājs vienai no Rīgas lielākajām namu pārvaldēm, gribu ieteikt galvaspilsētas iedzīvotājiem padomāt par ekonomiju. Iespējas ietaupīt naudu ir, viss atkarīgs tikai no pašu gatavības veltīt tam pūles.

Nelielo māju iemītnieki Juglā jau sen nolēma sākt taupīt un šai nolūkā ir atteikušies no apkopēju pakalpojumiem. Par tīrību un kārtību kāpņu telpās viņi rūpējas paši. Viņi sastāda darbu grafiku un akurāti to ievēro. Tā māja var ietaupīt prāvu naudu. Ja iedzīvotāji ir ar mieru paši sakopt arī pagalmu, tad ekonomija ir vēl jūtāmāka. Tāda māja vispār var atteikties no sētnieka. Šādi ietaupītā nauda paliek iedzīvotāju rīcībā, tā tiek ieskaitīta uzkrājumu fondā un ar laiku tiks tērēta remontam. Vai nav labs risinājums?

Lai atteiktos no sētnieka, iedzīvotājiem jāpieņem kopīgs lēmums. Dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē jāievēl pilnvarotais, kas pārstāvēs māju pašvaldības iestādēs. Viņš arī būs atbildīgs par tīrību mājā un ap māju. Ja rajona administratīvā komisija atzīs, ka iedzīvotāji netiek galā ar sakopšanas darbiem, tai ir tiesības par netīru teritoriju mājai piespriest naudas sodu, un māju tādā gadījumā pārstāvēs pilnvarotais. Viņš arī būs tas cilvēks, kurš sētnieka vietā svētkos izkārs valsts karogu un pēc tam noteiktajā laikā to noņems.

Lielo māju iemītniekiem atteikties no sētnieka būs sarežģītāk, bet kāpņu telpu uzkopšanu gan viņi var

uzņemties. Kāds būs ietaupījums? Katrā konkrētajā gadījumā citāds. Bet atzišos, ka 54% no namu pārvaldes algu fonda tiek izlietoti sētnieku darba samaksai. Tā nav maza summa.

Pie viena gribu uzrunāt Rīgas domes Komunālo departamentu. Mēs dzīvojam 21. gadsimtā, bet Rīgā daudzas mājas joprojām nav pieslēgtas centrālajai kanalizācijai. Kauns un negods par tādu nolaidību! Gadās, ka kanalizācijas caurules iet gar pašu māju, bet iedzīvotājiem jāsamierinās ar atejas bedrēm. Skaidrs, ka dzīvokļu īpašniekiem nav tādas naudas, lai patstāvīgi pievienotu māju pilsētas komunikācijām. Manuprāt, domei vajadzētu viņiem palīdzēt.

Pilsēta rīkotos pareizi, piešķirot līdzekļus ne tikai kanalizācijas sakārtošanai, bet arī novecojušo liftu nomaiņai, karstā ūdens cirkulācijas sistēmas atjaunošanai dzīvojamās mājās. Tās ir steidzami risināmas problēmas. Nedrīkst pievērt acis un izlikties tās neredzam, jo pats par sevi nekas neatrisināsies. Pilsētai vajadzētu rūpēties par dzīvojamo fondu kaut vai tāpēc, ka 7% dzīvokļu Rīgā nav privatizēti un joprojām ir pašvaldības īpašums. **K**

Rīgas apsaimniekotāju asociācija sadarbībā ar Rīgas domi organizē

SEMINĀRU

SILTUMENERĢIJAS TAUPIŠANA

- Dzīvojamo māju enerģijas patēriņš, galvenie pasākumi to samazināšanai, termogrāfija un defektu diagnostika.
- Dzīvojamās ēkas kompleksa siltināšana no ārpuses.
- Esošo logu siltumtehnikie raksturojumi un energoefektīvi risinājumi to uzlabošanai.
- Aizdevumu saņemšanas iespējas ēku renovācijas projektu realizācijā un Hipotēku bankas pieredze.

Seminārs sākas pulksten 19:00

10. marts	Latgales priekšpilsētas izpilddirekcija (zāle, 1.stāvā)	Daugavpils iela 31
24. marts	Kultūras un atpūtas centrs "Imanta" (lielā zāle)	Anņiņmuižas bulv. 29

Hipotēku banka
AR DOMU PAR RĪTDIENU

Mazdārziņu izīrēšanas iespējas Kurzemes rajonā

Rīgas pilsētas Kurzemes rajonā brīvie ģimenes dārziņi atrodas Hapaka grāvja un Lāčupītes rajonā.

Tabulu ar brīvajiem ģimenes dārziņiem var apskatīt Kurzemes rajona izpilddirekcijas mājas lapā www.kurzemesrajons.lv. Interesenti aicināti pieteikties Rīgas Kurzemes rajona izpilddirekcijā (Dzirciema iela, 26, 2. stāvā, 206. kabinetā pie Janīnas Polikarpovas, tālr. 67012402). **K**

KOPĒJAIS SKAITĪTĀJS KRĀPJ IEDZĪVOTĀJUS

Mūsu lasītāji paši meklē un atrod milzīgo ūdens zudumu cēloņus!

(Turpinājums no 2.lpp.)

Dažus mēnešus Posta lielā ģimene tā arī darīja, bet pēc tam Gunārs pamanīja, ka dzīvokļa rēķini ir sākuši augt. Kas tas par joku?! Viņš vērtīgi ieskatījās papīros un pārsteigts ieraudzīja, ka pēc namu pārvaldes datiem katrs viņa ģimenes loceklis izlej un izdzer aptuveni 15 kubikmetrus ūdens mēnesī. Skaidrs, ka tāds apjoms nevar būt (līdz tam Gunāra ģimene tērēja aptuveni septiņus kubikmetrus, rēķinot uz vienu cilvēku).

– Mēs sapratām, ka kaut kas nav kārtībā, – stāsta Gunārs. – Vairāk ūdens noteikti nebijām sākuši tērēt! Namu pārvaldes Priedes filiālē mums pateica, kas jādara. Pēc pārvaldnieka teiktā, lai izvairītos no pārmaksas, vajadzēja tikai uzstādīt skaitītājus dzīvoklī, ko mēs arī izdarījām. Dažus gadus viss bija labi. Maksājām pēc dzīvokļu ūdens skaitītāju mērījumiem un dzīvojām bez bēdu.

Pārbaude ar spainīti

Bēda piemeklēja Gunāru reizē ar citiem rīdiniem: dome atteicās segt skaitītāju rādījumu starpību, rēķinos parādījās rindiņa „ūdens patēriņa korekcija”. Maksa sāka augt.

– Mēs nolēmām šo jautājumu risināt racionāli, – turpina Gunārs. – Tā kā mājā ir tikai divi dzīvokļi, vienojāmies veikt eksperimentu. Kaimiņš apsolīja netecināt ūdeni, lai neietekmētu eksperimenta tīrību, bet es paņēmu spaini, kurā var

ieliet precīzi 10 litrus ūdens (pārbaudīts ar mērglāzi), un devos uz vannas istabu. Tur ar savu spainīti nomērīju tieši 30 litrus ūdens un skrēju uz pagrabu. Skatos, kopējais skaitītājs saskaitījis pusotras reizes vairāk – 45 litrus.

Starpība krietni pārspēja mūsu lasītāja iztēli. Iznāca, ka viņš *Rīgas ūdenim* ir maksājis par ūdeni, ko pat sapņos nav redzējis. Un vainīgs pie visa bija melīgais skaitītājs.

Arī jaunais skaitītājs meloja

Gunārs stāsta, ka no tās dienas sācis „skandalēt”. Pēc viņa pieprasījuma namu pārvalde panāca kopējā ūdens skaitītāja nomainīšanu. Rezultāts pilnībā apmierināja dzīvokļa saimnieku, jo rādījumu starpība uzreiz izzuda. Taču prieki nebija ilgi – pēc pusgada Gunārs atkal saņēma no namu pārvaldes rēķinu ar pozīciju „starpība”.

– Tagad jau pārbaudes metodika man bija zināma, – smeja mūsu lasītājs. – Atkal ņēmu spaini un atkal mērīju, lai redzētu, vai skaitītāja rādījums atbilst patiesajam ūdens patēriņam. Un skaitītājs atkal kļūdījās par labu uzņēmumam *Rīgas ūdens*.

Pēc iedzīvotāju pieprasījuma skaitītāju vēlreiz nomainīja. Un atkal pēc pusgada tas sāka piemērot. Gunārs apskraidīja visas iespējamās instances, sākot no namu pārvaldes un beidzot ar Rīgas domes Komunālo departamentu. Parastā atbilde visur bija: „Ak, lieciet mūs

mierā! Jūs mums neesat vienīgais ar ūdens problēmu, bet ko mēs varam darīt?!” Kad 2007. gada beigās skaitītāju rādījumu starpība sasniedza 50%, Gunārs pārvaldniekam paziņoja: „Viss! Apnicis. Turpmāk vairs nemaksāsim.”

Vai vainīga namu pārvalde?

Vai iedarbojās draudi, vai arī pēc dažiem mēnešiem atkal pienāca laiks verificēt kopējo skaitītāju, bet ieradās *Rīgas ūdens* speciālisti un kārtējo reizi nomainīja skaitītāju.

– Pēc tam vērsāmies namu pārvaldē. Sacijām: „Ja reiz ūdens skaitītāju noņēma, tas acimredzot tiešām bija bojāts. Tā rādījumiem nevar ticēt, tāpēc esiet tik laipni un pārrēķiniet mums ūdens patēriņu pēc dzīvokļa skaitītāja rādījumiem, – atceras Gunārs.

Tas bija izaicinājums namu pārvaldei, Rīgas domei un visai ūdens uzskaites sistēmai, tāpēc nav nekāds brīnums, ka Gunāram Postam visus rādīja durvis. Visdziļāk aizrakās Komunālais departaments, bet arī tas visu vainu novēla nevis uz bojāto skaitītāju, bet gan pārvaldnieku, kurš bijis par slinku, lai meklētu ūdens zudumu cēloņus.

„Ja skaitītāju rādījumu starpība trīs mēnešus pēc kārtas pārsniedz 20%, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem nama pārvaldniekam divu mēnešu laikā jāveic pārbaude,” teikts departamenta atbildē. „Vēl divi mēneši viņam doti pasākumu īstenošanai. Tā kā Gunārs Posts dzīvo nelielā divu dzīvokļu mājā, ūdensvada apsekošana un ūdens pazušanas cēloņu novēršana nevarēja no namu pārvaldes prasīt nesamērīgi lielu piepūli un laika patēriņu. Pārvaldnieks vienkārši neizdarīja savu darbu”.

Tam Gunārs Posts piekrit un reizē arī nepiekrīt. Vaina jau nav meklējama tikai pārvaldniekā.

„Man pastāvīgi jādomā par lielo daudzdzīvokļu māju iemītniekiem, kuriem grūti pārbaudīt kopējo skaitītāju precizitāti, – saka mūsu

ūdens mērītāji var melot un parasti nedara to iedzīvotāju labā.

Iedzīvotājiem ir tiesības prasīt?

Visi Gunāra mēģinājumi atgūt par ūdeni pārmaksāto naudu beidzās neveiksmīgi. Uzņēmums *Rīgas ūdens* atsūtīja viņam papīru, kurā teikts, ka noņemtais kopējais skaitītājs ir verificēts un atzīts par derīgu. Tāpat formāli nav iemesla veikt pārrēķinu.

– Man palicis daudz jautājumu uzņēmumam *Rīgas ūdens*, – saka Gunārs Posts. – Piemēram, mūsu skaitītāju viņi noņēma janvārī, bet uz verificāciju nosūtīja tikai jūlijā. Kur aparāts atradās visus šos mēnešus? Un kā pēc tāda pārtraukuma var apgalvot, ka tas ir pilnībā kārtībā? Varbūt to pirms verificācijas salaboja... Ej nu tagad pārbaudi.

Gunāra šaubas šķiet gluži loģiskas. Viņš nenogurstoši atgādina, ka velti *Rīgas ūdens* un iedzīvotāji uzticas kopējiem skaitītājiem. Savukārt domes Komunālā departamenta speciālisti skaidro:

„Rīgas domes noteikumos Nr. 39 „Rīgas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības noteikumi” teikts, ka klientam ir tiesības mēneša laikā apstrīdēt no pakalpojuma piegādātāja saņemto rēķinu. Savas šaubas viņam jāizklāsta rakstiski. Iedzīvotājiem ir arī tiesības prasīt, lai uzņēmums *Rīgas ūdens* pirms termiņa veic skaitītāja verificāciju, ja tā rādījumi kādu iemeslu dēļ neviens uzticību”. Tāpēc uzraudzīsim kopējos skaitītājus! Un vajadzības gadījumā sekosim Gunāra paraugam un nekautrēsimies pieprasīt, lai *Rīgas ūdens* vismaz nomaina mūsu uzticību zaudējošo aparātu. **K**

Klientam ir tiesības mēneša laikā apstrīdēt no pakalpojuma piegādātāja saņemto rēķinu. Iedzīvotājiem ir arī tiesības prasīt, lai uzņēmums Rīgas ūdens pirms termiņa veic skaitītāja verificāciju.

lasītājs. – Diemžēl nevienā avīzē nekad nav bijis rakstīts, ka mājas ūdens mērītājs var nekaunīgi krāpt patērētājus. Šis temats ir īsts tabu! Ierēdņi apgalvo, ka ūdeni zog iedzīvotāji, ka nepareizi darbojas dzīvokļu ūdens mērītāji, bet māju kopējie skaitītāji nez kāpēc pasludināti par nekļūdīgiem. Kur rodas tāda pārliecība? Mūsu pieredze liecina, ka

ŪDENS SKAITĪTĀJI
SIA «SANREMS» Pārbaude
Apmaiņa
Uzstādīšana

Santehnisks darbi

Kandavas iela 41a. Talr/Fakss.: 67612523
Talr.: 67627695; Mob.talr.: 26327716

VAI JUMS IR PLĀNS, KAIMIŅA KUNGS?

Ja vēlaties nojaukt sienu, paplašināt loga ailu vai aizstiklot lodžiju, jums neiztikt bez arhitekta padoma

Jums radusies vēlšanās nojaukt vienu no dzīvokļa sienām, samainīt vietām virtuvi un viesistabu vai guļamistabu apvienot ar lodžiju? Ja tā, tad jūs ir piemeklējusi modernā pārplānošanas kaite. Nē, tas nav nekas briesmīgs, ka jūs savu tipveida dzīvokli vēlaties pārvērst par netipisku. Tomēr derētu iepriekš zināt, cik sarežģīti tas būs un kādus draudus var radīt.

Legālās ciešanas

Rīdziniecei M. radusies situācija ar tālejošām sekām. Mūsu lasītāja, kas vēlējas palikt anonīma, bija patiesi sarūgtināta. Un kā gan ne: apakšējā stāvā pie mājokļa „uzlabošanas” strādājošo celtnieku darba rezultātā M. dzīvoklī stenderēs parādījās spraugas, tapetes sakrokājās, ķieģeļu siena nosēdās un saplaisāja.

– Gatavojos dzīvokli remontēt, – bēdīgi stāsta M. – Uzaicināju solīdu firmu. Bet meistari man saka: jums ir problēmas, dzīvoklis ir avārijas stāvoklī. Sāku noskaidrot, kas par lietu, un uzzināju, ka apakšstāva kaimiņi, savienojot divus dzīvokļus, izlauzuši sienas. Būvinspekcija bija lietas kursā un savā birokrātiskajā atbildē rakstīja, ka „projekts ir saskaņots un nesošās konstrukcijas nav skartas”. Bet patiesībā kaimiņi bija izveidojuši jaunu ailu tieši NESOŠAJĀ ķieģeļu sienā.

Cietušā dzīvokļa saimniecei ieteica... tiesāties. M. ir gatava iesniegt prasību tiesā, jo bez materiāliem zaudējumiem viņa cietusi arī morālus, viņas nekustamā īpašuma vērtība ir kritusies.

– Man no tā ne par matu nekļūst vieglāk, ka kaimiņi savu dzīvokli ir pārplānojuši legāli, – sacīja sieviete.

Daudzi Rīgas iedzīvotāji cieš no kaimiņu veiktās dzīvokļu pārbūves, pat ja darbi tiek veikti oficiāli. Bet sienu nojaukšana bez projekta var izraisīt īstu traģēdiju. Tā 90. gados Jūrmalā kāds jaunbagātnieks savā dzīvoklī otrajā stāvā ielika milzīgu vannu. Šai nolūkā viņš nojauca iekšējo sienu, kā rezultātā iebrauka jumts, pēc tam iegāzās pārsegums un apakšstāva kaimiņi saņēma pamatīgu „dušu”.

Lai dzīvokļa pārbūve būtu droša un likumīga, saimniekiem jāpasūta pārbūves projekts. Kur ņemt tādu dokumentu un ko ar to tālāk darīt, mums palīdzēja noskaidrot sertificēta arhitekta Lāsma Broka.

Palīdzēt var arhitekts

– Dzīvokļa pārbūves projekts jāuztic sertificētam arhitektam, – ir pārliecināta Brokas kundze. – Nereti sadarbība ar arhitektu dod ļoti interesantus rezultātus, viņš piedāvā pasūtītājam negaidītus un ērtus risinājumus. Turklāt dzīvokļa saimniekam neradīsies nepatīkamas

ar būvinspekciju (šai gadījumā nav vajadzīga būvatļauja).

Iespējami divi varianti, kā veikt izmaiņas dzīvoklī, – vienkāršota renovācija un dzīvokļa pārbūve. Lai likumīgi veiktu vienkāršotu renovāciju (šai gadījumā pārplānojums neskar nesošās konstrukcijas, ārsienas, fasādi, jumtu, pagrabu, kas ir nama iemītnieku kopīpašums), var noformēt tā dēvēto vienkāršotās renovācijas apliecinājuma karti. Tā ir īpaša veidlapa, ko var saņemt Rīgas pilsētas būvvaldē.

Dzīvokļa pārplānošanas plānu izstrāda sertificēts arhitekts un sertificēts būvinženieris.

Kad vienkāršotās renovācijas karte ir apstiprināta būvinspekcijā (10 darbadienu laikā) var stāties pie darba.

darboties ar to pašiem, vai arī uzticēt rūpes starpniekfirmai.

Viņš joprojām var prasīt no dažām nedēļām līdz diviem mēnešiem – atkarībā no tā, cik sarežģītas izmaiņas dzīvoklī paredzētas un cik izdarīgi ir konkrētie ierēdņi. Protams, pašiem kārtot šo lietu, izdevumi būs mazāki, nekā izmantojot starpnieka pakalpojumus. Savukārt par darba samaksu projekta arhitektam un pasūtījuma izpildes termiņu, pēc Brokas kundzes teiktā, jāvienojas, slēdzot līgumu.

ĀRPUS LIKUMA

Bez eksperta slēdziena aizliegts:

- veikt pārbūvi un nojaukt jebkuras sienas starp dzīvokļiem;
- pārvietot radiatoru uz aizstiklotu lodžiju;
- ierīkot no mājas kopējā tīkla apsildāmas grīdas;
- pārvietot karstā un aukstā ūdens, apkures, kanalizācijas un gāzes piegādes stāvvadus;
- pārvietot nesošās sienas bez būvinženiera novērtējuma;
- palielināt logu ailas;
- nomainīt nesošās grīdas sijas vecās mājās.

Kad darbi ir pabeigti, karti iesniedz Valsts zemes dienestā (Puškina ielā 14), kur pasūta jaunu tehnisko inventarizāciju. Bet tad, ja jūsu dzīvokļa pārbūve ir saistīta ar nesošo konstrukciju pārceļšanu, jums vispirms jāsaņem visu nama dzīvokļu īpašnieku piekrišana. Tas nepieciešams pat tad, ja vēlaties tikai iestiklot balkonu. Šai gadījumā cilvēkam, kurš ielānājis remontu, būs vajadzīgs plānošanas un arhitektūras uzdevums, ko būvvalde sagatavo mēneša laikā. Pēc projekta apstiprināšanas vēl jāsaņem būvatļauja un sakt darbu. Pēc tam jāpasūta jauno inventarizācijas lietu.

Pārplānošana: kā labāk

Pēc Lāsma Brokas teiktā, dzīvokļa pārplānošanu var legalizēt divos veidos: vai nu no-

– Situācijas var būt visdažādākās, – viņa precizēja. – Piemēram, projekta izstrāde sienas izņemšanai starp tualeti un vannas istabu var maksāt, sākot no simt latiem.

Par patvaļu nāksies atbildēt!

Par pārbūvi bez saskaņošanas ar būvinspekciju draud virkne nepatīkšanu. Pirmkārt, tādu dzīvokli būs grūtāk pārdot vai apmainīt: pēc speciālistu domām, tādu mājokļu tirgus vērtība ir zemāka. Otrkārt, no juridiskā viedokļa tādu dzīvokli nav iespējams noformēt par ķīlu (tostarp hipotēkas kredīta saņemšanai), nodot mantojumā utt. Dažādas pārbūves var kļūt par ieganstu pastāvīgiem konfliktiem ar kaimiņiem. Avārijas situācijā vainīgs būs tas, kas veicis pārbūvi bez atļaujas.

Bet tas vēl nav viss. Par patvaļīgu pārbūvi draud administratīvais sods. Fiziskām personām naudas sods var būt līdz 5000 latiem, juridiskām – līdz 10 000. Ja dzīvoklī ir veikta nelikumīga pārbūve, īpašniekam var uzlikt par pienākumu dzīvokli atjaunot sākotnējā izskatā. Par savu naudu, protams.

Pārceļoties esiet modri

– Ja jūs pārkat dzīvokli un vēlaties uzzināt, vai tā projektā nav izdarītas kādas izmaiņas, to var noskaidrot pēc inventarizācijas lietas, – pamāca Brokas kundze. – Pircējs saņem inventarizācijas plānu, kurā norādītas visas veiktās izmaiņas. Salīdzinot datus ar ierakstu zemesgrāmatā, noteikti kļūs skaidrs, vai dzīvoklis ir pārbūvēts un vai tas darīts likumīgi. Ja esat atklājis, ka plānā ir nelikumīgas izmaiņas, un tomēr dzīvokli nopircis, visa atbildība gulstas uz... jums. Tāpēc, pērkot dzīvokli, ir rūpīgi jāpārbauda visi dokumenti un plāni. Ļoti svarīgi ir saprast, kādu inventarizācijas lietu jūs turat rokās – jauno vai veco. Var gadīties, ka nelikumīga pārbūve veikta pēdējā brīdī un nav ierakstīta zemesgrāmatā un inventarizācijas lietā. Tādā gadījumā jāliek pārdevējam atrisināt šo problēmu vai pašiem jāuzņemas pienākums legalizēt pārbūvi un jābūt gataviem samaksāt administratīvo sodu par nelikumīgi veiktajiem darbiem. **K**

SIEVIETE PIE NAMU PĀRVALDES STŪRES

Taisa Štāle: „Cilvēkiem, kas nav vienaldzīgi pret savu māju, nav nekā neiespējama!”

Tā sanāca, ka par ieganstu mūsu sarunai ar Taisu Štāli kļuva 8. marts – Starptautiskā sieviešu diena. Sievietes – apsaimniekošanas uzņēmumu vadītājas Latvijā var saskaitīt uz vienas rokas pirkstiem, bet veiksminieču starp viņām ir vēl mazāk. Taisa pieskaitāma pēdējo kategorijai: viņa dzīvē raugās ar lielu optimismu un pēc personiskās pieredzes zina, ka namu pārvalde, kas labi saprotas ar iedzīvotājiem, atradīs risinājumu jebkurā situācijā.

Privāti apsaimniekotāji: neierasti un nedroši

Vai Latvijā vajadzīgas privātas namu apsaimniekošanas firmas? Rīgai tas ir pat ļoti aktuāls jautājums. Pagaidām mēs vairāk ticam pašvaldības namu pārvaldēm, kuras sniedza apsaimniekošanas pakalpojumus jau mūsu vecmāmiņu un vectētiņu laikā. Dzīvošana to paspārnē mums šķiet drošāka un mierīgāka. Bet pēdējā laikā pilsētas organizācijas savārijušas ne mazums ziepju. Dažas maksu par apsaimniekošanu tā uzskrūvējušas, ka iedzīvotāji, skatot jaunos rēķinus, netic savām acīm. Citas pat pirkstu nepakustinās, lai uzzinātu milzīgo ūdens zudumu cēloņus. Visas pilsētnieku pretenzijas pret namu pārvaldēm vienā rakstā pat neietilpināt...

Kā tas sanāk, ka mēs esam neapmierināti ar pašvaldības uzņēmumiem, bet strīdēties un kur nu vēl atteikties no to pakalpojumiem pagaidām vēl neesam gatavi? Pirmais iemesls – pieradums, otrs – inertums (sak, labāk pasēdēšu savā kaktiņā, kamēr citi jautājumu nokārtos manā vietā). Tad nu arī reizēm maksājam ļoti lielu naudu, nesajemdami no apsaimniekotāja kaut cik sakarīgu pārskatu. Bet uzticēt mājas apsaimniekošanu komercorganizācijai baidāmies vairāk nekā no uguns.

Taču mūždien slēpt galvu smiltīs neizdosies. Pagājušajā gadā Rīga mūs jau pabiedēja ar pašvaldības namu pārvalžu iespējamo privatizāciju. Pats par sevi tas ir strīdīgs risinājums. Pašvaldība no ieceres atteicās, bet sola agrāk vai vēlāk pie šā jautājuma atgriezties. Tātad vai nu pēc gada vai desmit, bet darīšana ar komercorganizācijām mums būs. Vai nebūtu labāk jau laikus uzzināt, kas tas īsti ir par zvēru?

Miera osta

Šai nolūkā dodamies uz nelielu, bet visnotaļ veiksmīgi strādājošo

privāto apsaimniekošanas firmu *Rīgas namu apsaimniekotājs (RNA)*. Vēlamies aprunāties ar tās vadītāju Taisu Štāli un noskaidrot, vai taisnība tiem, kas baumo, ka privātie apsaimniekotāji no iedzīvotājiem plēš septiņas ādas.

leējot *RNA* mītnē, bažas uzreiz sāk izgaist. Gribot negribot par organizāciju rodas labs iespaids. Telpās Nometņu ielā ir klusi un mierīgi, nekādas burzmas, nekādas grūstīšanās un klaigāšanas. Liekas, ka tur strādā tikai divi vai trīs cilvēki. Un tā arī ir: izrādās, ka katrs darbinieks reizē pilnā vairākus pienākumus, kuru veikšanai pašvaldības namu pārvalde droši vien algotu veselu desmitu. Taisa Štāle pastāsta, ka viņa pati nodarbojas ar grāmatvedību, un darot to ar prieku: „Kopš skolas laikiem patik matemātika!”

Pirmā pieredze – Salaspils

Nedaudz nomierinājušās, apsēžamies pie galda. Uzzinot, ka *RNA* tapusi 2005. gadā un tās dibinātāji ir ap 30 komercfirmu un privātpersonu, kam pamatnodarbošanās saistīta ar namu apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, skaidri un gaiši noprasmām:

– Taisa, kā jums izdevās piesaistīt pirmās mājas? Kā zināms, cilvēki pret privātajiem apsaimniekotājiem izturas ar lielu neuzticību.

– Par mūsu pirmo projektu kļuva Salaspils. Šajā pilsētā likvidēja pašvaldības namu pārvaldes, liekot iedzīvotājiem izvēlēties jaunu apkalpojošo organizāciju. Lēmuma pieņemšanai deva sešus mēnešus. Mēs pastāvīgi braucām uz Salaspili, tikāmies ar dzīvokļu saimniekiem un piedāvājām savus pakalpojumus.

– Kāpēc, strādājot Salaspilī, jūs savu uzņēmumu nosaucāt tik ambiciozi – *Rīgas namu apsaimniekotājs*?

– Bet mēs taču neplānojam samierināties tikai ar Salaspili. Tagad

lielākā daļa mūsu pārziņā esošo namu atrodas Rīgā.

– Pieļauju, ka uz tiesībām sniegt apsaimniekošanas pakalpojumus Salaspilī 2006. gadā pretendēja daudzi pieredzējuši uzņēmēji. Kā jums izdevās uzvarēt šajā sacensībā?

– Jā, konkurence tiešām bija nopietna. Pavisam pilsētā ir aptuveni 60 daudzstāvu namu, un uz to apsaimniekošanu bez mums pretendēja vēl divas firmas. Cīņa bija kasta. Bet Salaspils iedzīvotājiem bija noteikts apdomīgi izvēlēties namu apsaimniekotāju, interesēties par pakalpojumu cenām un kvalitāti, salīdzināt. Beigu beigās mums izveidojusies ļoti laba sadarbība ar piecu daudzstāvu māju iemītniekiem, kuri pirmie izvēlējās mūs par apsaimniekotāju.

– Kā jums izdevās pieveikt konkurentus?

– Grūti pateikt. Nosacījumi visiem bija aptuveni vienādi. Iepriekš Salaspils māju iemītnieki namu pārvaldei par apsaimniekošanu bija maksājuši 18 santīmus par kvadrātmetru. Kad pašvaldības namu pārvaldes vairs nebija, mēs neuzstājām uz maksas paaugstināšanu. Sākumā piedāvājām visas mājas apkalpot par tādu pašu cenu. Joprojām īstenojam tādu pašu politiku: cenu iespējams celt tikai tad, ja paši iedzīvotāji to vēlas.

– Vēlas augstāku cenu?

– Nē, – smeļ Taisa, – vēlas remontu un labiekārtošanu. Jauno apsaimniekošanas cenu tādā gadījumā nosaka viņi paši, iepriekš aprēķinot, cik daudz naudas mājai vajag uzkrāt lieliem darbiem.

„Palīdzēt var arī nelabvēlīgām mājām!”

– Kopš tā laika, kad *RNA* sāka darboties Salaspilī, aizritējuši trīs gadi. Vai ir rezultāti, ar kuriem varat lepoties?

– Ir. Dažu mūsu māju iedzīvotāji tā arī nesadūšojās paaugstināt apsaimniekošanas maksu, un tur arī nekas īpašs nav paveikts. Bet bija tādas daudzstāvu mājas, kuru iemītnieki kopsapulcē uzreiz paziņoja: „Par 18 santīmiem par kvadrātmetru mēs savas mājas labā neko neizdarīsim. Paaugstināsim!” Viens no tādiem ir Celtnieku ielas 12. nams, kur dzīvokļu īpašnieki uzreiz sāka veidot uzkrājumu fon-

du. Divos gados viņi paveikuši milzu darbu, pakāpeniski renovējot savu māju.

– Acīmredzot agrāk vai vēlāk tāds pats apsaimniekotāja izvēles modelis sagaida arī Rīgu. Vai cilvēki galvaspilsētā ir gatavi aktīvi lemt paši savu māju likteni?

– Jā. Bet daudziem cilvēkiem ir vajadzīgs laiks, lai apzinātos, ka viņi ir sava nekustamā īpašuma saimnieki un apkalpojošā organizācija tikai palīdz viņiem atrisināt problēmas. Labs apsaimniekotājs dara tikai to, ko vēlas paši iedzīvotāji, un savu gribu viņiem neuzspiež.

– Jums ir patiešām laimējies, ka strādājat ar aktīviem iedzīvotājiem, kuri zina, ko grib. Bet ne jau katrā mājā tādi atradīsies.

– Jums taisnība. Bet, no otras puses, ja mājā ir aktivisti, nav nekā neiespējama. Mēs pat paņēmām apsaimniekošanā vienu otru nelabvēlīgu māju, kuru neviens nevēlējās pieņemt. Piemēram, bijušo kopmītni Bolderājā, Lielā ielā. Kādā jaukā dienā no turienes atbrauca sieviete un ar asarām acīs pastāstīja, ka agrāk ēka ir piederējusi rūpnīcai, bet nu jau 15 gadus tā nevienam nav vajadzīga, pat no apkures ir atslēgta. Māja bija briesmīgā stāvoklī. Arī iemītnieki ne tie paši labvēlīgākie, toties viņu vidū atradās daži aktīvi cilvēki. Un ko jūs domājat? No 2006. gada beigām palīdzējām mājai radīt iekrājumu remontam un nu jau pat jumtu esam nomainījuši.

– Varu iedomāties, kādu naudu jūs par to plēšat! – man izspruka.

– Nevarat vis. Tāpēc, ka sākumā iedzīvotāji maksāja 25 santīmus par kvadrātmetru, pēc tam paši vienojās, ka vasarā apsaimniekošanas maksu paaugstinās līdz 35 santīmiem. Tā viņi iekrāja naudu un nomainīja ne tikai jumtu, bet arī logus un durvis kāpņu telpā, izolēja caurules pagrabā, pa daļām renovē kanalizāciju.

Visām mājām neder viena recepte

– Jūs stāstāt brīnumu lietas! Kāpēc tad pašvaldības namu pārvaldes, saņemot 40–50 santīmu par pavisam labvēlīgu māju apsaimniekošanu, pukst un vaid, ka nespēj veikt remontu?

– Grūti pateikt, kāpēc tā. Bet lai nu ar ko mēs varētu lepoties, ar individuālu pieeju katrā mājā noteikti. Un vēl

mēs nepieļaujam, ka pie mums nāktu katrs, kas vēlas pasūdzēties. Nē, katrā mūsu mājā no dzīvokļu īpašnieku vidus ir izraudzīts vecākais, pie kura kaimiņi dodas, ja viņiem radušās problēmas. Bet mājas vecākais visas sūdzības un vēlmes dara zināms mums. Tā mums vieglāk noskaidrot, ko vēlas mājas iemītnieki, un darbā mēs izvairāmies no liekas burzmas. Uz pašvaldības namu pārvaldi iet katrs, kam nav slinkums, tāpēc arī tā neuzskata par savu pienākumu reāģēt uz ikvienu apmeklētāju.

– Un tomēr nesaprotu, kā var pietikt naudas lieliem darbiem mājās, kuru iemītnieki par apsaimniekošanu maksā salīdzinoši nedaudz.

– Salīdzinājumā ar citām namu pārvaldēm mums ir samērā nelielas administratīvās izmaksas (nelielas mājas maksā 8 santīmus par kvadrātmetru, lielās – 6 santīmus). Par šo naudu mēs nodrošinām grāmatvedības pakalpojumus, pieņemšanas laiku, parādu piedzišanu. Sētnieka algu iedzīvotāji izlemj paši. Zinot, ka sētnieks saņem viņu sūri grūti pelnīto naudu, viņi arī citādi skatās uz sētnieka darbu. Piemēram, vienojas vasarā maksāt mazāk, toties ziemā, kad jātīra sniegs, pieliek pie algas. Tā iedzīvotāji mācās rīkoties ar mājas līdzekļiem kā paši ar saviem, lietot tos taupīgi.

– Vai var teikt, ka visām mājām būtu labāk noligt mazu privātu apsaimniekotāju, teiksim, tādu kā jūs?

– Nē, viss ir atkarīgs no katras konkrētās mājas īpatnībām. Ja iedzīvotāji nespēj apvienoties vienā kolektīvā, ja mājā nav līdera, tad piemērotāka ir pašvaldības namu pārvalde, kura daudzus lēmumus pieņem dzīvokļu īpašnieku vietā. Mēs arī varam apkalpot inertas mājas, bet pagaidām cenšamies šādu ceļu neiet.

Nelielo māju liktenis

– Esmu dzirdējusi, ka Salaspilī jūs apsaimniekojot ne tikai augstceltnes, bet arī nelielas mājiņas lauku teritorijā. Rīgas namu apsaimniekotāji uzskata, ka tādi mājokļi tikai galvassāpes vien rada – dzīvokļu īpašnieki pat par sētnieka darbu nevar samaksāt, nerunājot nemaz par mājas remontu. Kā jūs tiekat galā?

– Pareizi. Tā kā namu pārvalde ir pilsētas īpašums, cilvēki uzskata, ka tad, ja kas atgādāsies, Rīgas dome neatstās viņus nelaimē. Piemēram, neļaus atslēgt siltumu gadījumā, ja iedzīvotāji būs uzkrājuši kritisku parādu daudzumu. Bet kā jūs tiekat galā, ja aiz muguras nav tāda aizbildņa?

– Ja godīgi, tad iesniedzam pret parādniekiem prasību tiesā. Tendence ir tāda, ka parādnieku skaits īpaši pieaug jaunajās mājās. Tas notiek tāpēc, ka cilvēki ir paņēmuši kredītu dzīvokļa pirkšanai un nav aprēķinājuši savus spēkus. Ja mēs iesūdzam mājokļu īpašniekus tiesā, viņi var zaudēt savu mantu. Taču mēs uzmanīgi vērojam situāciju un atzinīgi vērtējam to, ka cilvēki paši cenšas lielos dzīvokļus apmainīt pret mazākiem. Piemēram, tādā projektā kā *Metropole* pēdējos mēnešos nomainījušies aptuveni 10 procenti dzīvokļu saimnieku. Nesekmīgi cilvēks, kas bija nopircis apartamentus 150 kvadrātmetru platībā plus divas stāvvietas vieglajiem automobiļiem, saprata, ka samaksāt nespēj. Negaidot izpārdošanu, viņš pats pārdeva problemātisko mājokli, un pareizi darīja.

Līdz šim – neviena izliktā

– Vai jūs ātrāk ceļat prasību tiesā pret parādniekiem nekā pilsētas namu pārvaldes?

– Atkal nevaru konkrēti pateikt. Ar klientu noslēgtajā līgumā paredzēts, ka cilvēks drīkst aizkavēt maksu tikai par diviem mēnešiem. Trešajā mēnesī mēs sākam ar viņu sazināties. Mēs taču nepavisam neesam ieinteresēti tiesāties, mums galvenais ir atgūt parādu.

– Cik cilvēkus esat izlikuši no dzīvokļa trijos darba gados?

– Tikai nesmeijieties – nevienu! Visas lietas, kas nonāca tiesā, ir beigušās vienādi: cilvēki atrada naudu komunālā parāda samaksai. Reiz bija gadījums, kad ļoti ilgi vilcinājāmies iesniegt prasību tiesā: sieva stāstīja, ka vīrs zaudējis darbu, bet mājās viņiem ir trīs mazi bērni. Gaidījām, cik varējām, bet pēc tam tomēr devāmies uz tiesu. Lieta beidzās ar to, ka tiesnesis uzrakstīja ģimenei parāda samaksas grafiku un ieteica vērsties sociālajā dienestā. Jā, daži cilvēki līdz pēdējam brīdim nezina, ka viņiem ir tiesības uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa parāda samaksā. Iesaku visiem, kam rodas problēmas, pieteikties par šādu iespēju sava rajona sociālajā dienestā.

Grūti, bet interesanti

– Taisa, jūs esat vienīgā sieviete, kas kļuvusi par Rīgas apsaimniekotāju asociācijas biedri.

– Bet ne vienīgā pārvaldniecība! Vienkārši tā pieņemts uzskatīt: ja vīrietis, tad vadošā amatā, bet sievietēm jāpaliek vidus posmā.

– Varbūt tā arī ir pareizi, jo pārvaldīt mājas ir fiziski grūts darbs.

– Drīzāk psiholoģiski sarežģīts.

– Kā izdodas paveikt?

– Godīgi teikšu, ne bez grūtībām. Pirmā un galvenā problēma, ar ko saskaros, ir tā, ka iedzīvotājiem trūkst informācijas. Tiklīdz cilvēks vairāk uzzina par savām tiesībām un pienākumiem attiecībā pret nekustamo īpašumu, viņam rodas mazāk pretenziju pret apsaimniekotāju. Pieredze liecina: visiem iedzīvotājiem, kas nāk pie mums paklaigāt, vispirms jau nepieciešama informācija. Kļūst vieglāk, ja klients saprot, ka viņš pats ir sava mājokļa saimnieks. Pateicoties šai sapratnei, mūsu uzņēmumam ir mājas, kur patīkami aiziet uz dzīvokļu īpašnieku kopsapulcēm. Spilgts piemērs – daudzstāvu nams Celtnieku ielā 12 Salaspilī. Biedrības valde kopsapulcē sniedz kaimiņiem pārskatu, pēc tam runā pārvaldnieks, beigu beigās sapulces dalībnieki saka paldies un pat aplaudē. Bet māja ir liela, šķiet, vienprātību no tās iemītniekiem grūti sagaidīt.

– Kas jums palīdz rast kopēju valodu?

– Mājā izveidojies aktīvistu kods.

– Esmu ievērojusi, ka par māju vecākajiem Rīgā lielākoties kļūst sievietes.

– Arī vīrieši ir, bet jums taisnība – sievietes vairāk. Bet tam nav nozīmes, kas vada dzīvokļu īpašnieku biedrību – sieviete vai vīrietis, galvenais, lai mājā būtu cilvēks, kas saprot, ko dara, kas pats vēlas dzīvot labāk un palīdzēt citiem. Tādā mājā viss izdosies!

Renovācijas plāni un ES nauda

– Kādi ir RNA nākotnes plāni?

– Esmu pārliecināta, ka mums būs iespēja tālāk attīstīties. Trīs RNA apsaimniekošanā esošās mājas pagājušajā gadā guva uzvaru konkursā par Rīgas domes daļēji apmaksātu energoauditu. Tātad šogad tām ir visas izredzes saņemt Eiropas naudu renovācijai. Mēs palīdzēsim iedzīvotājiem noorganizēt sapulces un pieaicināt speciālistus, lai sagatavotu projektu dalībai konkursā. Līdz 1. aprīlim, kad, iespējams, sāksies konkurss par ES naudas saņemšanu, būs pilnībā gatavi.

– Bet, veicot renovāciju, neiztikt bez bankas kredīta, pat ja mājai ir garantēta Eiropas palīdzība. Vai cilvēki ir gatavi uzņemties jaunus parādsaistības?

– Jā, dažu māju vecākie jau ir bijuši pie manis, lai apspriestu šo jautājumu. Teikšu tā: ja viņi vēlas piedalīties programmā, mēs visiem spēkiem palīdzēsim.

– Kādas ir vispārējās tendences mājokļu apsaimniekošanas tirgū Latvijā?

– 2009. gadā negaidām īpaši lielu aktivitāti (ja nu vienīgi māju renovā-

cijas projekta ietvaros). Tālākā perspektīvā mājas agrāk vai vēlāk pāries privāto firmu pārvaldībā.

– Vai tas nozīmē, ka Rīgu gaida Salaspils liktenis, kur cilvēkus palaida „brīvā lidojumā”?

– Pilnīgi iespējams, ka galvaspilsētā notiks kaut kas līdzīgs, un notiks samērā drīz. Par to nebūtu jābrīnās. Visā Eiropā mājas apsaimnieko komercorganizācijas.

– Kā jūs zināt, vai braucāt skatīties?

– Esam bijuši Berlīnē, interesējušies, kāda tur ir situācija ne tikai apsaimniekošanā, bet arī tādā problemātiskā jautājumā kā ūdens patēriņa uzskaitē. Izrādās, tur iedzīvotāji par ūdeni maksā pēc mājas kopējā skaitītāja rādījumiem, bet aparāti dzīvokļos ir uzstādīti tikai kontroles nolūkā.

Vajag skatīties pašā saknē!

– Kā paši tiekat galā ar ūdens zudumu epidēmiju, kas pārņēmusi Rīgu?

– Mūsu aprūpē esošo māju iemītnieki pieņem ļoti saprātīgus lēmumus. Kāda daudzstāvu nama valde Salaspilī nolēma, ka, veicot skaitītāju verifikāciju, dzīvokļu saimniekiem jāuzstāda precīzi konkrētas firmas ūdens mērītāji, un ūdens zudumi uzreiz samazinājās. Rīgā, Vecā Jūrmalas gatves 1/2, mājas vecākais brīdināja kaimiņus, ka skaitītāju rādījumi visiem jānodod vienā dienā. Ja cilvēks kvīti kastītē bija iemetis agrāk vai vēlāk, viņam maksu aprēķināja nevis pēc faktiskā patēriņa, bet gan pēc Ministru Kabineta noteiktajiem normatīviem. Cilvēki ļoti ātri saprata, ka izdevīgāk ir būt disciplinētiem. Salaspilī kāda Skolas ielas nama iedzīvotāji nolēma, ka visiem jāuzstāda jauni skaitītāji. Tiem, kas nevēlējās skaitītājus nomainīt, nākamajā mēnesī pieskaitīja visu ūdens mērītāju rādījumu starpību. Jau pēc mēneša visos dzīvokļos bija uzstādīti precīzi skaitītāji, un atkal ūdens zudumi samazinājās.

– Tātad panākt precīzu ūdens uzskaiti ir iespējams!

– Manuprāt, cilvēkus gluži vienkārši vajag disciplinēt.

– Taisa, jūs dzīvojat Rīgā parastā daudzstāvu namā. Vai pati ejat pie sava nama apsaimniekotāja ar sūdzībām, pamanāt nepadarītos darbus?

– Nevar teikt, ka neredzu trūkumus. Un kā vēl redzu! Lai gan paši dabūjam no saviem klientiem bārienus par tādiem šķietamiem sīkumiem kā izdegusi spuldzīte, par nelielām mūsu mājas apsaimniekotāja pieļautām nepilnībām tomēr nesūdzos. Es saprotu, ka apsaimniekotāja darbs jāvērtē pēc citiem kritērijiem. Nu kas tur liels, ja spuldzīte pāris dienas nedeg! Toties, ja ir snidzis sniegs, pie mājas tūlīt piebrauc traktors. Tam arī vajag pievērst uzmanību, to vajag novērtēt. **K**

– Jā, pēc konkursa par tiesībām sniegt pakalpojumus mājām, kuru iemītnieki paši nav izraudzījušies apsaimniekotāju, esam noslēguši līgumus ar 13 nelielām mājiņām. Divās no tām uzreiz tika nodibinātas dzīvokļu īpašnieku biedrības, kuras sāka aktīvi ar mums sadarboties. Arī pārējās lielas problēmas mums nerada. Lai gan daudzās mājās ir tikai 12 dzīvokļi, dažām ir izdevies sakrāt naudu durvju un logu nomainīšanai un pilsētas kanalizācijas pievienošanai.

– Rīgas namu apsaimniekotājs ļauj lielam riskam, ņemot savā aprūpē nelielas mājas un bēdīgā stāvoklī esošus mājokļus. Vai nav bail?

– Ja redzam, ka māja sāk ieslīgt parādos un nespēj maksāt par remontu, mēs apstājamies un jaunus darbus vairs nepiedāvājam. Lūdzu, vispirms samaksājiet par jumtu, tad domāsim par logiem. Tāpēc īpašu risku darbā pagaidām nesaskatu.

Jaunbūvēm savas lielas problēmas

– Jūsu aprūpē ir arī jaunbūvēti mājokļi. Aptuveni pirms gada sākat strādāt ar vienu no *Metropoles* kompleksa augstceltnēm Imantā. Droši vien tur, atšķirībā no nelielajām mājām, īpašu problēmu nav.

– Tā es neteiktu. *Metropole* bija neapmierināta ar iepriekšējo

apsaimniekotāju un pārnāca pie mums. Taču jaunbūvēs vērojama interesanta situācija. Iemītnieki saka: „Mums ir pavisam jauna māja, kāda vajadzība krāt naudu remontam?” Šai aspektā vieglāk ir strādāt ar vecajiem sērīveida namiem, tur dzīvokļu saimnieki ir psiholoģiski gatavi tam, ka jāizšķiras par renovāciju. *Metropolē* un tamlīdzīgos projektos cilvēki nav gatavi tam, ka būs vajadzīgs remonts, bet dzīve rāda, ka viņiem nav taisnība. Jaunbūvēs pastāvīgi kaut kas notiek, atklājas būvdarbu gaitā pieļauti defekti, kaut kas lūst un bojājas. Mēs esam palīdzējuši iedzīvotājiem savākt defektu aktus un nodot tos projektu attīstītājiem, kas arī ir samērā sarežģīts uzdevums.

– Lai iegūtu jaunus klientus, privātajiem apsaimniekotājiem jāiztur liela cīņa ar pašvaldības uzņēmumiem. Sakiet, vai Rīgas iedzīvotāji šobrīd ir gatavi pāriet jūsu paspārnē?

– Vismaz interesējas par tādu iespēju.

– Vai tāpēc, ka pašvaldības namu pārvaldes ievērojami paaugstinājušas maksu par apsaimniekošanu?

– Var jau būt, tomēr lielākā daļa iedzīvotāju ir gatava pieciest maksas paaugstinājumu, pat ja uzskata to par nepamatotu, jo pagaidām vēl baidās no privātajām firmām.

LIELO MĀJU MAZĀS

SAIMNIECES

Salaspils iedzīvotāji veiksmīgi remontē un labiekārto savus daudzstāvu namus. Un tas viss, pateicoties māju vecākajiem.

Rīdzinieki ļoti negribīgi dibina dzīvokļu īpašnieku biedrības. Vienota viedokļa par to, cik laba vai slikta lieta ir šīs biedrības, galvaspilsētā pagaidām nav. Pilsēta nogaida. Bet mēs devāmies uz Salaspili, kur pēdējos gados izveidotas daudzas biedrības un ievēlēti daudzu māju vecākie. Vai iedzīvotājus apmierina no pašu vidus izvirzītā jaunā priekšniecība, kas pārvalda viņu īpašumu? Vai ir kļuvis vieglāk lemt savas mājas likteni? To pavaicājām triju sērijveida daudzstāvu māju iemītniekiem un mājas administrācijas pārstāvjiem Salaspilī. Lasiet un izdariet secinājumus.

Nosiltināja kāpņu telpas

Vieni no pirmajiem dzīvokļu īpašnieku biedrību Salaspilī nodibināja Celtnieku ielas 12. nama iedzīvotāji, un šī biedrība joprojām ir viena no aktīvākajām. Biedrības valdes priekšsēdētāja ir Vera Truhina. Mēs viņu tajā ziemas dienā sastapām, nokot ārā no nama.

– Mūsu mājā ir 120 dzīvokļu, – pastāstīja Vera. – Par to, ka esam apvienojušies biedrībā, jāsaka paldies iepriekšējai namu pārvaldei, kura caur pirkstiem skatījās uz nama problēmām. Bet mēs gribējām dzīvot labāk un savest kārtībā savu īpašumu, tāpēc reiz sasaucām dzīvokļu saimnieku sapulci un nolēmām, ka pie lietas jāķeras pašiem. Sapulcē nobalsojām par ap-

Vera Truhina

saimniekošanas maksas paaugstināšanu, lai varētu

atlikt kādu santīmu remontam. Ir pagājuši daži gadi, un rezultātu jūs pati redzat. Visās kāpņu telpās esam nomainījuši logus un durvis. Tas dod lielu efektu. Nesiltināto dzīvokļu iemītnieki saka, ka pie mums kāpņu telpā varētu dzīvot, jo temperatūra nekad nenoslīd zem 18 grādiem.

Kad iedzīvotāji nolēma apvienoties, bija jāizlemj, kas būs mājas vecākais. Ievēlēja mani. Teikšu godīgi, tas ir smags krusts. Ja kāds vēlas būt dzīvokļu īpašnieku biedrības priekšsēdētājs, lai pelnītu naudu, labāk lai tūlīt atmet šādu domu. Tas ir sabiedrisks darbs. Priecājos, ka mani kaimiņi ir saprotoši cilvēki. Biedrībā apvienojušies 80% dzīvokļu īpašnieku, un tas ir ļoti

daudz. Gribat zināt, vai tas ir sievietes darbs – pārvaldīt māju? Droši vien ne. Bet tā kā sievietes mūsdienās tik daudz dara, pat kosmosā lido, arī es ar saviem pienākumiem tieku galā. Pirms tiek sākti mājai svarīgi darbi, vienmēr konsultējos ar gudriem vīriem, viņi palīdz man pieņemt lēmumus.

Bet, lai kas vadītu biedrību – vīrietis vai sieviete, teikšu vienu: tiklīdz cilvēki sāk apzināties, ka viņi ir sava nekustamā īpašuma saimnieki, viņu attieksme pret māju tūlīt mainās. Cilvēki sāk skaitīt naudu, ko atdod namu pārvaldei, interesējas par remonta darbiem, paši cenšas pieņemt lēmumus jautājumos, kas attiecas uz kopīpašumu. Jebkurš daudzstāvu nams no tā tikai iegūst.

No visa pa druskam

Enerģiskā Emīlija Bikova vada dzīvokļu īpašnieku biedrību Enerģētiku ielā 19. Māja nav no lielākajām, tāpēc tai varētu būt sarežģīti izveidot uzkrājumu fondu remonta darbiem. Bet biedrības valde Emīlijas Bikovas vadībā jau trīs gadus veiksmīgi atrod paņēmienus, kā taupīt iemītnieku naudu un reizē labiekārto māju.

– Mūsu mājā ir 71 dzīvoklis un kafējnīca. Biedrību nolēmām dibināt 2006. gadā, tad arī to reģistrējām. Mūsu pirmais darbs bija izraudzīties apsaimniekotāju, un iedzīvotāji nolēma māju uzticēt uzņēmumam Rīgas namu apsaimniekotājs.

2008. gadā sapratām, ka nevaram veikt vajadzīgos remonta darbus, ja par apsaimniekošanu maksājam 18 santīmus par kvadrātmetru. Tarifu vajadzēja paaugstināt, un dzīvokļu īpašnieku kopsapulce uzlika jaunu latiņu – 28 santīmi par „kvadrātu”. No šīs summas 10 santīmus atlikām remontam. Gadā sakrājām sešarpus tūkstošus latu.

Emīlija Bikova

Es kā biedrības valdes priekšsēdētāja personiski sekoju tam, kā tiek izlietoti uzkrājumi. Pārvaldnieks mūs neierobežo lēmumu pieņemšanā. Ja vēlamies, tērējam naudu lietus kanalizācijas labošanai, ja vēlamies – namam piegulošā ceļa remontam.

Pagājušā gada decembrī atkal sapulcējāmies, lai apspriestu tāmi nākamajai sezonai. Mājā nepieciešams veikt divus lielus darbus. Pirmkārt, jānomaina lietus ūdens caurules, kuras stipri tek, otrkārt, jāveic remonts kāpņu telpās. Plānojam tur nomainīt logus, uzlikt jaunas pastkastītes.

Mūsu mājas cilvēki cits citu pazīst jau sen, daudzi savulaik strādāja Rīgas HES būvniecībā, tāpēc daudzas svarīgas problēmas tiek apspriestas pagalmā uz soliņa. Pēdējais jautājums, kas izraisīja vispārēju interesi, bija par mājas siltināšanu. Bet, kad

saku, ka tādiem darbiem jāņem kredīts, cilvēki atsakās. Viņi baidās no parādiem un uzskata, ka mājas siltināšana ir pārāk dārgs priekšs. Nu ko, laiks rādīs, vai mēs spēsim pieņemt tādu lēmumu.

Šogad mūsu mājas iemītnieki turpinās par apsaimniekošanu maksāt 28 santīmus par kvadrātmetru. Maksa nav liela, bet pēdējo triju gadu laikā mēs esam ļoti daudz paveikuši – salabojuši ceļu, vienā kāpņu telpā nomainījuši liftam troses, siltummezglā uzstādījuši jaunu siltummaini, iztīrījuši kanalizāciju, restaurējuši paneļu šuves.

Gada beigās daudzi iedzīvotāji nāk pie manis un prasa pārskatu par darbu. Es velku ārā grāmatas un rēķinus un skaidroju par katru santīmu. Mums nav ko slēpt. Mani tikai iepriecina to, ka kaimiņi interesējas, kā tiek izlietota mūsu kopīgā nauda.

Veic remonta darbus bez kredītiem

Otrā korpusa iedzīvotāji Skolas ielā 13 ir gājuši savu ceļu. Viņi nolēma nesteigties ar dzīvokļu īpašnieku biedrības dibināšanu, bet izraudzījās pilnvaroto, kam uzticēja māju pārņemt no pašvaldības bilances. Tagad visus svarīgos lēmumus te pieņem dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē. Mājas vecākā Irina Rudaja paskaidroja, kāpēc šāds variants iedzīvotājiem līcīs vispiemērotākais.

– Gadās, ka biedrībā iestājas tikai daļa dzīvokļu īpašnieku, un no šīs

Irina Rudaja

daļas ievēl valdi, kura ir tiesīga pieņemt svarīgus lēmumus. Mums likās netaisnīgi, ka par visu māju domās tikai divi trīs cilvēki. Tāpēc nolēmām, ka par mājokļa likteni jālemj īpašnieku kopsapulce. Tagad katrā mājas sekcijā ir ievēlēts savs vecākais. Viņi sapulcējas, apspriež svarīgākos jautājumus, sagatavo priekšlikumus par veicamajiem remonta darbiem un pēc tam uzaicina pārējos iemītniekus tos apspriest.

Mūsu mājā ir tikai 60 dzīvokļu, tāpēc sasaukt kopsapulci nav grūti. Uz šiem pasākumiem vienmēr atnāk vairāk nekā puse dzīvokļu īpašnieku. Lielo sapulci rīkojam reizi gadā, tai gatavojamies ļoti nopietni – sagata-

vojam priekšlikumus par nākamajā gadā veicamajiem remonta darbiem, pārlūkojam firmas un izpētām to piedāvātās tāmes.

Maksa par apsaimniekošanu mājā paaugstināta tikai vienu reizi, 2007. gadā, kad sapratām, ka par 18 santīmiem par kvadrātmetru varam tikai izdegušu spuldzīti nomainīt un sētniekam samaksāt. Rēķinādamies ar lieliem remonta darbiem, iedzīvotāji nolēma maksāt 38 santīmus par kvadrātmetru, no kuriem 20 uzreiz tika ieskaitīti uzkrājumu fondā. Māja būvēta 1973. gadā, tāpēc tai bija vajadzīgs nopietns remonts. Kāpņu telpās sāka krist laukā logi, pie tiem bija bail iet klāt, nedarbojās lietuvu ūdens kanalizācija, pēc katras lietuvu kāpnēs bija peļķes. Ietve pie mājas bija visa vienā bēdrēs. Ar vārdu sakot, apsaimniekotāja speciālisti, izstaigājuši māju no bēniņiem līdz pagrabam, sastādīja garu steidzamāko darbu sarakstu.

Divos gados esam paspējuši daudz izdarīt. Kā redzat, ir nomainīti logi, kas palīdz mājā saglabāt siltumu, ir salabots ceļš, bet tas, kā zināt, ir ļoti dārgs darbs. Tagad gribam ielikt jaunas ārdurvis.

Lai gan ir pieaugušas administratīvās izmaksas, iedzīvotāji nolēma 2009. gadā maksu par apsaimniekošanu nepaaugstināt. Mēs gluži vienkārši pārdalījām tēriņus. Tagad no 38 santīmiem remontam paliek 14,

Māju vecākās Salaspilī lielākoties ir sievietes. Droši vien tas ir pareizi, jo tieši sievietei lemts būt pavarda sargātājai, mājas dvēselei. Mīlie vīrieši, saudzējiet sievietes un palīdziet viņām!

bet arī tā ir liela nauda. Šogad ceram sakrāt aptuveni piecarpus tūkstošus latu. Salīdzinājumam: jauni logi kāpņu telpās ar pilnu apdari mums izmaksāja četrarpus tūkstošus. Pagaidām iztiekam bez kredītiem un

tīri labi tiekam galā ar visiem vajadzīgajiem darbiem.

Mūsu kaimiņi dzīvo, kā kurš. Pa visam Salaspilī biedrības izveidotas aptuveni 20 daudzstāvu namos. Bet katrs apsaimniekotājs ar iedzīvotājiem sadarbojas pa savam. Dažas firmas pašas pieņem lēmumus dzīvokļu īpašnieku vietā. Pie mums ir citādi. Ar apsaimniekotāju sazinos tikai es, arī mājas iedzīvotāji ar visiem jautājumiem, skaitītāju rādījumiem un sūdzībām nāk pie manis. Būt pilnvarotajai tādā mājā nav viegli, darba daudz. Bet mums patīk pašiem lemt savas mājas likteni.

Man pilnvarnieka amats ir tāds kā vaļasprieks, jo naudu par to man neviens nemaksā, ja nu vienīgi piešķir nelielas apsaimniekošanas maksas atlaides. Šo darbu esmu uzņēmusies, pieminot savus vecākus, kuri šajā mājā dzīvoja kopš tās uzcelšanas brīža. Viņu un citu veco cilvēku dēļ negribētos, ka māja sapūst un sabrūk.

Māju vecākās Salaspilī lielākoties ir sievietes. Droši vien tas ir pareizi, jo tieši sievietei lemts būt pavarda sargātājai, mājas dvēselei. Mīlie vīrieši, saudzējiet sievietes un palīdziet viņām! Bet jums, lielo māju mazās saimnieces, mēs novēlam būt stiprām un pacietīgām. Pienāks laiks, kad tāda sargātāja (vai sargātājs, kas arī būtu lieliski) būs katrā mājā. Droši vien tad sāksim dzīvot pavisam citādi nekā tagad. **K**

GADĀS ARĪ TĀ VALDE ZAUDĒJUSI UZTICĪBU

Vai vienmēr dzīvokļu īpašnieku biedrību vadītāji rīkojas mājas interesēs? Šis jautājums droši vien nodarbina daudzus jo daudzus. Nodibinot biedrību, cilvēki faktiski uztic savu likteni tās valdei. Daži Dammes ielas 48. nama iedzīvotāji uzskata, ka velti uzticējušies jaunajai biedrībai. Sākumā viss ritēja gludi. Pēc tam mūsu lasītāji, kas mums uzticēja šo stāstu, uzzināja, ka biedrības valde gatavojas māju pārņemt apsaimniekošanā, atsakoties no namu pārvaldes pakalpojumiem. Iedzīvotāji sacēla trauksmi...

Mājā Dammes ielā dzīvo gudri un aktīvi cilvēki, tāpēc pirms vairāk nekā gada viņi nolēma dibināt dzīvokļu īpašnieku biedrību, jo uzskatīja, ka tas pavērs iespēju nopietnāk sarunāties ar namu pārvaldi un Rīgas domi. Iemeslu tādai nopietnībai bija gana. Cilvēki bija neapmierināti ar apsaimniekošanas maksas paaugstinājumu un varas iestāžu nerēķināšanos ar viņu interesēm: pie mājas bija salikti atkritumu konteineri, to apkārtnē bija pārvērtusies par īstu izgāztuvi, jo turp savus atkritumus stiepa kaimiņos esošo daudzstāvu namu iedzīvotāji.

– Nodibinājām dzīvokļu īpašnieku biedrību, – stāsta mājas iemītnieks Irgors Sterkhofs, – tajā iestājās divas trešdaļas dzīvokļu saimnieku. Apspriedām biedrības statūtus, reģistrējāmies, bet pēc tam uzzinājām, ka bez mūsu ziņas statūtos ierakstīti vairāki svarīgi punkti. Piemēram, valde ieguva tiesības saņemt atlīdzību par savu darbu, par ko iepriekš nebija ne runas. Savukārt biedrības biedriem bija noteikti regulāri maksājumi, šķiet, trīs latī no dzīvokļa, turklāt parādniekus varēja izslēgt no biedrības.

Arī cīņa pret atkritumiem nonāca strupceļā. Pēc mājas iedzīvotāju

teiktā, valde nevēlējās nodarboties ar šo netīro lietu. Beigu beigās tieši Irgors Starkhofs, kurš, starp citu, biedrībā nebija iestājies, panāca, ka atkritumu tvertnes nolika citā vietā. 2008. gada decembrī valde pieņēma lēmumu atteikties no namu pārvaldes pakalpojumiem un no janvāra mājas apsaimniekošanu ņemt savās rokās. Bet sapulces laikā kaimiņi negaidīti atklāja, ka šīs idejas autori nav pat noslēguši līgumus ar galveno pakalpojumu sniedzējiem. Veidojās dīvaina situācija: pēc 1. janvāra no namu pārvaldes aizgājušajiem varēja atslēgt siltumu, elektrību un gāzi, nerunājot nemaz par atkritumu izvešanas pārtraukšanu.

– Valde solīja šos jautājumus nokārtot un rādīja tāmi, kurā dīvainā kārtā bija paredzēti izdevumi tikai sētnieka algošanai un šādu tādu kancelejas preču iegādei, – pastāstīja Irgors. – Par to mums vajadzētu maksāt 35 santīmus. Bet siltumtīklu apkalošana? Un citi pakalpojumi? Ar vārdu sakot, mums pret biedrības vadību bija nopietnas preten-

zijas un bija jautājumi, uz kuriem atbildes tā arī nesaņēmām.

Mājas iemītnieki vienprātīgi nolēma nepakļauties valdes lēmumam un neatteikties no pašvaldības namu pārvaldes pakalpojumiem. No dzīvokļu īpašnieku vidus tika ievēlēti divi neatkarīgi kontrolieri, bez kuru parakstiem neviens valdes lēmums nevarēja stāties spēkā.

– Mēs pamatīgi nomocījāmies ar biedrības vadītājiem, – saka Irgors. – Uzskatu, ka mājas valdē drīkst darboties tikai kristāltīri cilvēki, kuri savu stāvokli neizmanto savtīgās interesēs un domās par māju, nevis savu algu.

Dammes ielas 48. nama problēma ir atrisināta. Protams, nevar mājas valdi tā uzreiz apsūdzēt krāpšanā: varbūt šie cilvēki tiešām gribēja kā labāk, bet viņiem nebija ne pieredzes, ne pietiekami daudz enerģijas, lai pabeigtu iesākto. Turklāt viņi zaudēja iedzīvotāju uzticību.

Rīgas Apsaimniekotāju asociācijā, kur lūdzām komentēt minēto

situāciju, apstiprināja, ka pēdējā laikā tiešām viens otrs darbu zaudējis vai biznesā neveiksmi piedzīvojis cilvēks cenšas „pārņemt māju savā apsaimniekošanā, lai tādējādi kompensētu savas iepriekšējās neveiksmes”. Nereti tādiem cilvēkiem ir lieli parādi par dzīvokli un viņi cer saņemt algu no tās naudas, ko kaimiņi maksā par mājokļa apsaimniekošanu.

Der atcerēties, ka saskaņā ar likumu „Par dzīvokļa īpašumu” īpašnieku sapulcei ir tiesības pieņemt lēmumu, kam nodot mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu. Dammes ielas nama iedzīvotāji rīkojās pilnīgi pareizi, sasaucot jaunu sapulci un sarīkojot balsošanu par to, vai uzticēt šādas tiesības biedrībai. Tādā gadījumā jebkurš lēmums, par kuru nobalsojis 51% dzīvokļu īpašnieku, ir obligāts visai mājai.

Un pēdējais. Lai uzticību zaudējušās mājas valdes vietā ievēlētu jaunu, vēlreiz jāpasauca kopsapulce, tikai šoreiz nevis dzīvokļu īpašnieku, bet gan biedrības biedru. **K**

RENOVĀCIJA NAV NEKAS BRIESMĪGS

Mārcis Eglītis, *Hipotēku bankas*

Mārketiņa departamenta segmentu vadītājs

Pēdējās dienās Latvijā daudz runā par renovāciju. Iedzīvotāji apspriež iespēju naudu māju siltināšanai saņemt no Eiropas Savienības fondiem. Šim nolūkam ES piešķirusi 16,6 miljonus latu, bet dzīvokļu saimnieki saprot, ka pilnībā siltināšanas vērtība no fondiem netiks segta. Tas nozīmē, ka daļu līdzekļu dzīvokļu īpašnieku biedrībām visdrīzāk jau nāksies aizņemt bankās.

Gribu izklaidēt dažus mītus un iedzīvotāju bažas saistībā ar bankas kredītu. Mūsu banka pirmā sāka finansēt mājokļu renovāciju Latvijā. Pirmos aizdevumus piešķirām 2001. gadā, kopš tā laikā mūsu programmu izmantojuši vairāk nekā 450 māju iemītnieki.

Kas var saņemt bankā naudu renovācijai? Uz aizdevumu ir tiesības pretendēt dzīvokļu īpašnieku biedrībām un kooperatīviem. Ja biedrības mājā nav, tās intereses var pārstāvēt pašvaldības namu pārvalde vai privātais apsaimniekotājs. Ja sadarbība ar namu pārvaldi nav nokārtota, kredītu var pieprasīt paši iedzīvotāji kā fizisku personu grupu. Tas gan nav pats izdevīgākais variants, tomēr šāds kredītēšanas paņēmieni it labi der nelielām mājām.

Cik daudz naudas banka ir gatava aizdot renovācijai? *Hipotēku banka* ir noteikusi kredīta griestus – 300 tūkstošu latu. Ja lielas mājas siltināšanai ar šo naudu ir par maz, iespējama individuāla pieeja. Tomēr šī summa ir pietiekami liela, lai mājā veiktu visus nepieciešamos darbus. Mūsu pieredze liecina, ka vidēji rīdzinieki aizņemas līdz 70 tūkstošiem latu vienam projektam.

Naudu banka piešķir latos vai eiro. Mēs visi esam dzirdējuši, ka procentu likmes aug, un iedzīvotājus vispirms interesē kredīta cena. Diemžēl bankā gaisrēgu nav, mēs nevaram precīzi pateikt, kāda būs procentu likme pēc diviem mēnešiem, pēc gada. Bet salīdzinājumam pateikšu, ka mūsu darbības pirmsākumos fiksētā likme kredītiem eiro valūtā bija 4%, pagājušajā gadā tā pieauga līdz 6,8%, bet šā gada februārī – līdz 9%. Likmju celšanās ir vēl viens iemesls, lai nevilcinātos ar renovāciju. Māju agrāk vai vēlāk nāksies siltināt, bet kredīti līdz tam laikam var kļūt vēl ievērojami dārgāki.

Izšķirušies par naudas aizņemšanu no bankas, iedzīvotāji vairākus gadus pasargās sevi no kredītprocentu pieauguma, ja izvēlēsies fiksēto, nevis peldošo likmi. Tāds ir mūsu ieteikums. Fiksētā likme ļaus

Mārcis Eglītis

trīs gadus nedomāt par papildu izdevumiem, iedzīvotāji nesaskarsies ar valūtas riskiem, bet namu pārvalde precīzāk varēs izrakstīt dzīvokļa rēķinus (kuros būs ietverta tāda pozīcija kā kredīta atmaksāšana).

Cilvēki baidās, ka nespēs samaksāt kredītu. Atkal atbildēšu ar piemēru no mūsu prakses. Maksimālais aizdevuma termiņš renovācijai mūsu bankā ir 15 gadi, bet rīdzinieki paspēj norēķināties vidēji deviņos gados. Tātad tas viņiem ir pilnībā pa spēkam.

Kas attiecas uz baumām, ka klientiem kredīta nodrošināšanai bankā jāieķīlā savs dzīvoklis, tā nav taisnība. Neviena banka tādu prasību saviem klientiem neizvirza. Aizdevuma nodrošinājums būs turpmākā naudas plūsma namu pārvaldes rēķinos, tātad, pirms piešķirt kredītu, banka vienkārši izvērtēs iedzīvotāju maksājumu pēdējos gados. Ja māja ir godprātīgi norēķinājusies par komunālajiem pakalpojumiem un tai nav bijuši lieli parādi, mēs izdarām secinājumu, ka tā godīgi atmaksās arī kredītu.

Es te aprakstīju renovācijai nepieciešamā aizdevuma saņemšanas vispārīgo shēmu, bet vēlos arī atgādināt, ka pastāv daudz paņēmieni, kā atrisināt mājas problēmas, tāpēc katru gadījumu mēs skatām individuāli. Vai vispār ir vērts veikt renovāciju? Ir vērts. Cēsis 60 daudzdzīvokļu mājās no 140 šādi darbi jau veikti. Tas pierāda, ka renovācija ir vajadzīga un, galvenais, iespējama. **K**

ENERGO
EFEKTIVITĀTE

KAS ATBILDĒS PAR LOGIEM?

Kompānija Rehau: „Piesargieties no ražotājiem, kas dod viltus garantijas!”

Pirms vecos logus nomainīt ar jauniem, cilvēki vēlas saņemt atbildes uz daudziem jautājumiem. Vai tieša, ka modernie logi palīdz saglabāt siltumu un laiž cauri vairāk gaismas? Vai tiešām tie ir viegli kopjami un ilgi kalpo? Mūsu lasītājiem atbild kompānijas *Rehau* tehniskais konsultants Atis Jumiķis.

Pēc pirmajām publikācijām par modernajiem *Rehau* logiem redakcija saņēma vairākas vēstules. Mūsu lasītāji uzdod interesantus un, galvenais, dzīvokļu saimniekiem, kuri jau ielikuši stikla pakešu logus vai vēl tikai gatavojas to darīt, ļoti būtiskus jautājumus.

tos nopietni izvērtēt sava produkta kvalitāti. Logs sastāv no vairākiem komponentiem, garantijas laiks šiem komponentiem ir atšķirīgs. Loga trīs galvenās sastāvdaļas ir rāmja sistēma (*Rehau* gadījumā ražotājs dod piecu gadu garantiju rāmim, tā minimālais kalpošanas laiks ir 30 gadu), stikla

uzņēmums nepazudīs un meistari atbild par savu produktu, reputāciju un garantijām.

– **Bet garantijas montāžas kvalitātei Latvijā var saņemt?**

– Tas ir atsevišķs diezgan sāpīgs jautājums. Mūsu valstī montētāju darbam parasti neizvirza kvalitātes kritērijus, tāpēc firmas garantijas saistības parasti aprobežojas ar to, ka jaunajam logam tiek nodrošināts pienācīgs ārējais izskats.

– **Kāds principā ir plastikāta logu kalpošanas laiks?**

– **Ati, lasītāji jautā, vai Latvijā tiek dota garantija jauniem logiem?**

– Latvijas likumos nekur nav teikts, ka firmai būtu jānodod garantija plastikāta vai koka logiem, taču ražotāji un tirgotāji pakļaujas Patērētāju tiesību aizsardzības likumam, un tajā teikts, ka pircējam ir tiesības divu gadu laikā izvirzīt pretenzijas pārdevējam, ja prece vai pakalpojums neatbilst noslēgtā līguma nosacījumiem.

– **Bet Eiropā, cik zināms, lieli logu ražotāji dod pircējiem īstas garantijas!**

– Mēģināsim noskaidrot dažus jēdzienus. Viena lieta ir loga kalpošanas laiks, pavisam cita – garantijas saistības. Tādas saistības var uzņemt tikai ražotājs. Normāla tirgus apstākļos pircējam, izvēloties logus, izšķirošais faktors ir garantija konstrukcijai. Klients var prasīt ilgtermiņa garantiju, bet ražotājiem tad nāk

pakete (minimālais kalpošanas laiks vismaz 10 gadu) un furnitūra (jāztur vismaz 2000 loga atvēršanas un aizvēršanas ciklu). Kā redzat, kopēju garantiju logam ir sarežģīti nodrošināt, bet ārzemēs ražotāji to parasti dod uz 5–10, dažkārt pat 15 gadiem.

– **Atgriezīsimies Latvijā. Kāpēc pie mums tas nav iespējams?**

– Latvijā situācija ar garantijām ir pavisam savādāka. Pircējam jāpievērš uzmanība loga izcelsmei un jānovērtē kompānija, kas piedāvā papildu garantiju. Nezināmu ražotāju un nezināmas kvalitātes logu pārpirceji droši dod garantiju uz ļoti ilgu laiku, bet jau pēc neilga laika firma ir pazudusi, mainījusi nosaukumu, reorganizēta. Un garantija ir vējā.

– **Ko darīt klientiem, kas nevēlas tikt piemiņot?**

– Iesaku izvēlēties vietējo ražotāju logus. Tie maksā nedaudz dārgāk, jo firmām nākas ieguldīt naudu iekārtās, bet tas savukārt nozīmē, ka

– *Rehau* plastmasas logi kalpo vismaz 30 gadu. Taču tas nenozīmē, ka pēc tam tie noteikti jāmaina. Nē, gluži vienkārši pēc 30 gadiem saules iedarbības rezultātā var būt nedaudz mainījies konstrukcijas krāsa. Loga mehāniskā izturība gadu gaitā faktiski nepazeminās.

– **Nevar taču būt, ka gumijas blīvējumi kalpo tikpat ilgi kā rāmja plastmasas detaļas!**

– Protams, var gadīties, ka pēc gadiem jānomaina loga dilstošās daļas – blīvējums, furnitūra un pat stikla pakete. Bet tas ir samērā vienkārši izdarāms.

– **Ko darīt, lai logs kalpotu ilgi un bez problēmām?**

– Palīdzēt var vienīgi pareiza un regulāra kopšana.

Uz jautājumiem par logu kopšanu *Rehau* tehniskais konsultants Atis Jumiķis apsolīja atbildēt mūsu laikraksta nākamajā numurā. **K**

VAI MAN IR TIESĪBAS UZ DZĪVOKLI?

„Labdien! Rakstu jums, jo nezinu, kur vēl varētu vērsties pēc palīdzības. Varbūt kaut ko varēsiet ieteikt. Lieta ir diezgan bezcerīga. Bet labāk sāksu visu no sākuma. Padomju laikā mani vecāki saņēma trīsistabu dzīvokli. Dzīvojam draudzīgi, varējām samaksāt visus rēķinus. 1986. gadā man piedzima meita, ko audzināju viena. 1991. gadā mēs ar maniem vecākiem pensionāriem vairs nevarējām galus savilkt kopā, nācās dzīvokli apmainīt pret mazāku. Tā 1996. gadā ar māklera palīdzību, kurš mūs nekaunīgi piekrāpa, nokļuvām saimnieka mājā neremontētā vienistabas dzīvoklītī bez ērtībām. Apmetāties tur tikai tāpēc, ka baidījāmies palikt uz ielas. Drīz vien tēvs no pārdzīvojumiem nomira. Mēs palikām trijātā, man bija tikai pagaidu darbs, bet par dzīvokli maksājām kārtīgi. Beidzot tomēr sakrājās 43 latu parāds par elektrību, un saimniece mūs bez jebkādas tiesas ar visām mantām izmeta pagalmā. Vai viņai bija tādas tiesības?

Tagad mana māte dzīvo pie māsas, es visus šos gadus irēju dzīvokli. Meita ir apprecējusies un dzīvo kopā ar vīra lielo ģimeni. Strādāt viņa nevar, jo viņai ir četrus gadus vecs dēliņš, un nav neviena, kas varētu bērnu pieskatīt. Gribu zināt, vai man ir tiesības uz pašvaldības dzīvokli? Vai es pēc tam varētu to nodot savai meitai un viņas ģimenei?” jautā mūsu lasītāja Žuravļova.

Iesakām uzreiz vērsties Rīgas domes Dzīvokļu pārvaldē (Brīvības ielā 49/53), kur jums sīki izskaidros

jūsu tiesības. Iepriekš varat konsultēties ar speciālistiem pa pašvaldības bezmaksas informācijas tālruni 80000800.

Atgādinām arī, ka jūsu meitai ir tiesības pretendēt uz pabalstu, ko piešķir mātēm, kuras vietu trūkuma dēļ nevar savus bērnus iekārtot bērnudārzā. Lai noformētu nepieciešamos dokumentus, meita var vērsties Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta lietu departamentā Hanzas ielā 7. **K**

CIK MAKSĀ ŪDENS UZSILDĪŠANA?

„Labdien! Lasu rakstus jūsu lieliskajā avīzē un šoreiz vēlos pati gūt atbildi uz jautājumu, kas satrauc ne tikai mani, bet arī visus pārējos Madonas ielas 23. nama iedzīvotājus. Pagājušajā gadā mēs par viena kubikmetra ūdens uzsildīšanu maksājām 5–7 latus, bet kopš 2008. gada decembra mums maksa bez jebkāda brīdinājuma pacelta līdz 11,69 latiem par kubikmetru. Tā ir vienkārši nereāla cena! Mēs salīdzinājām savus rēķinus ar kaimiņu mājām, kuras arī apkalpo mūsu namu pārvalde, un konstatējām, ka tur joprojām par ūdens uzsildīšanu maksā aptuveni 5 latus. Paskaidrojiet, kāpēc tā.”

Viennozīmīgi atbildēt uz jūsu jautājumu ir grūti, jo jūs neesat uzrakstījuši datus, pēc kuriem mēs varētu veikt alternatīvus aprēķinus. Bet noskaidrot, no kā ir atkarīga maksa par ūdens uzsildīšanu, būtu derīgi visiem Latvijas iedzīvotājiem.

Karstā ūdens cena ir atkarīga no tā, līdz kādai temperatūrai jūsu mājā tas tiek uzsildīts. Norma ir 55 grādi, bet pēc vienošanās ar

nama iemītniekiem siltummezglu var noregulēt tā, lai ūdens temperatūra būtu, piemēram, 52 grādi. Tas mājās iedzīvotājiem ļautu nedaudz ietaupīt uz karstā ūdens rēķina. Tālāk: kubikmetra cena ir atkarīga arī no tā, vai visi jūsu mājas iedzīvotāji ir uzstādījuši karstā ūdens skaitītājus, vai varbūt daži ar namu pārvaldi norēķinās pēc Ministru Kabineta noteiktajām normām. Svarīgi arī, cik daudz

cilvēku mājā dzīvokļos, kur nav skaitītāju, un vai viņi visi ir oficiāli deklarējušies pēc šīs adreses. Ja visi nav deklarējušies, tad nav izslēgts, ka ūdens patēriņa starpību apmaksājat tieši jūs, kaimiņi.

Uzzināt, kā tiek aprēķināta maksa par karsto ūdeni jūsu mājā, vajadzētu būt pavisam vienkārši. Pērnā gada decembrī pieņemtajos Ministru Kabineta noteikumos Nr. 1013 teikts, ka namu pārvaldes pienākums ir sniegt iedzīvotājiem šādu informāciju. Jūsu gadījumā vajadzētu pieprasīt izziņu par pēdējiem trim četriem mēnešiem, lai saprastu, kas izraisījis tik krasu karstā ūdens cenas lēcieni.

Ja patstāvīgi orientēties dokumentos šķiet pārāk sarežģīti, jūs varat konsultēties vai nu Īres valdē (Rīga, Jāņa sēta 5), vai pie aprēķina metodikas autore Rīgas enerģētikas aģentūras direktores Maijas Rubīnas (Brīvības iela 49/53, 511. kab.). **K**

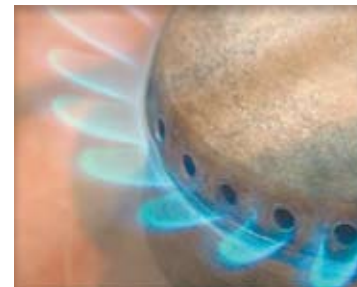
RAKSTIET MUMS

Gaidām jūsu jautājumus. Mūs interesē jūsu idejas un ieteikumi. Izskatīsim rīdzinieku sūdzības un centīsimies palīdzēt ar padomu grūtās situācijās. Rīgas domes deputāti, departamentu pārstāvji, pieredzējuši juristi, lielo komūnālo uzņēmumu vadītāji – viņi visi ir gatavi sniegt jums atbildes laikrakstā „Darīsim kopā!”. Rakstiet! Mēs allaž būsīm jūsu pusē.

Redakcijas adrese: Rīga, Nometņu iela 9 – 7, tālr. 20042031. Jautājumus var sūtīt arī pa elektronisko pastu: info@kopaa.lv

KAM JĀLABO PLĪTS?

„Dzīvoju Imantā, Kurzemes prospektā. Manai kaimiņienei virtuvē stāv veca gāzes plīts. Nesen biju iegājusi pie viņas ciemos un sajutu gāzes smaku. Uz maniem jautājumiem saimniece tikai atmeta ar roku – sak, ko var gribēt, vecā padomju laika plīts vairs nedarbojas, kā nākas, bet jaunas iegādei naudas nav. Jutos ļoti nepatīkami: un ja nu gāzes noplūde ir nopietna un kaimiņienes dzīvoklī notiek sprādziens? Sakiet, kam jā rūpējas par gāzes plītīm un jāpārbauda, vai tās nav bojātas?” jautā Marina.

– Par to, lai gāzes plīts būtu kārtībā, jā rūpējas pašam dzīvokļa saimniekam, – mums paskaidroja uzņēmumā Latvijas gāze. – Ja sabojājusies jauna, tikko veikalā nopirkta plīts, tad servisa centrā jāprasa garantijas remonts. Ja niķojas veca plīts, tad labāk būtu meklēt palīdzību firmā, kas nodarbojas ar šādu ierīču remontu. Firmu adreses un telefonus var uzzināt, piezvanot pa mūsu uzņēmuma informācijas tālruni 115.

Katram, kas sajūt gāzes smaku mājās vai uz ielas, ir jāziņo par to avārijas dienestam pa tālruni 04, jo gāzes noplūde var kļūt par cēloni lielai nelaimei. Bet pat tādā gadījumā mūsu lasītājas kaimiņienei nav pamata cerēt uz vecās plīts bezmaksas remontu. Diemžēl bez maksas LG darbinieki tikai atslēdz gāzes padevi. Visus pārējos darbus meistari veic tikai par maksu. **K**

KĀPĒC NAV ŪDENS?

„2008. gada decembrī namu pārvalde Pļavnieku nami atslēdza karsto ūdeni visiem mūsu kāpņu vienistabas dzīvokļiem. 9. dzīvoklī nav uzstādīti ūdens skaitītāji, krānus tur neviens nelabo, durvis nevienam netiek atvērtas. Bet mums vajadzīgs karstais ūdens! Ja 9. dzīvokļa saimniece ir sveika un vesela, lai uzliek skaitītājus un salabo krānus!” pieprasa kāda Grestes ielas nama iemītniece.

No jūsu vēstules sapratām, ka karstais ūdens jūsu mājā atslēgts tāpēc, ka 9. dzīvoklī nav uzstādīti skaitītāji un tek krāni. Ja namu pārvalde ūdeni atslēgusi tālab, lai

netiktu applūdināti apakšējie dzīvokļi, tad šāda rīcība ir pamatota. Taču namu pārvaldes pienākums ir paskaidrot iedzīvotājiem ūdens atslēgšanas iemeslus. **K**

ŠIA “Megapols” Ātri un kvalitatīvi iznīcinām:

Deratizācija: peles, žurkas.
Dezinsekcija: lidojoši, rāpojoši kukaiņi (mušas, blusas, blaktis, prusaki).

Piedāvām veikt vienreizējas apstrādes vai slēgt gada līgumu. Darbus veic pieredzējuši, licenzēti speciālisti klientam pieņemamā laikā.

Bezmaksas konsultācijas pa tālruni:
67326732, 67326733, 28221935

KĀ DALĪT NAUDU AR VĪRU?

Ne velti mūsu senči uzskatīja,
ka „taupīga sieva ir labāka par bagātību”!

Gudrie jau sen ir teikuši, ka „mīlestība ir jūtu okeāns, ko no visām pusēm ielenc izdevumi”. Kādreiz tu sapņoji par vīru, kurš tev dāvās miljoniem sārta rožu un vadās pa restorāniem, bet patiesajā dzīvē tavs mīļotais vai nu nevar, vai nevēlas pastāvīgi to darīt. Ko darīt – ieslīgt depresijā vai apvainoties? **NĒ!** Gudrai sievietei tā noteikti nav izeja. Labāk paskatīties visapkārt un ar skaidru prātu novērtēt situāciju: varbūt gudrāk ir izpildīt vīra vēlēšanos un pietaupt šodien, lai rīt dzīvotu labāk.

Taupīgi cilvēki ir sastopami gan starp vīriešiem, gan sievietēm, tas tieša. Bet sabiedrībā valda uzskats, ka sievietes skopulība ir daudz harmoniskāka, jo no malas izskatās pēc saimnieciskuma, taupības. Toties skops vīrietis neizraisa nekādas citas emocijas, vienīgi protestu.

Tas neattiecas tikai uz naudu. Diemžēl ir ne mazums vīrieši, kuri taupa laiku, mīļus vārdus un labus darbus. Galējais šāda emocionālā skopuma paraugs ir vīrietis, kurš mēdz izrādīt, cik viņš dāsns, labsirdīgs un jautrs, bet dara to... tikai citu cilvēku klātbūtnē. Divatā ar mīļoto viņš arī ir ļoti dāsns, tikai nez kāpēc sola viņai vienīgi abstraktas vērtības, tādas kā zvaigznes, debesis, nakts vai saule, ar vārdu sakot, tikai to, kas viņam nepieder un ko viņš nevar nopirkt.

Bet nerunāsim par galējībām. Lielākoties mūsu mīļotie ir skopulīgi nevis tāpat vien, bet kāda noteikta iemesla dēļ. Mēģināsim kopā padomāt, kas būtu darāms, lai taupīgums vestu mūs uz labklājību, nevis novedu pie nelaimes.

Agrāk un tagad

Iespējams, ka kādreiz jūsu lielais un stiprais vīrs ir pārdzīvojis grūtus laikus, viņam bijušas naudas problēmas, nācies taupīt, ierobežot sevi it visā. Kam negadās! Bet viņam joprojām šķiet, ka ir

bezjēdzīgi šodien tērēt naudu par precēm, kuras pēc pāris mēnešiem par lētu cenu varēs nopirkt izpārdošanā. Viņš neies pirkt maizi ar visādām sēkliņām, ja visparastāko kukulīti var nopirkt divreiz lētāk. Viņš taupa uz visa, kas viņam nešķiet nepieciešams, – diskotēkām, dārgiem ēdieniem, apģērba...

Problēma ir tā, ka tavs izredzētais mūsdienā pasaulē jūtas neaizsargāts. Viņš zina: šodien darbs ir, bet rīt var arī nebūt; šodien izdosi naudu par niekiem, bet rīt tās var pietrukt visvajadzīgākajam.

Izeja: vienojies ar vīru daļu ienākumu atlikt nebaltai dienai. Zinot, ka ir tāds nesekmīgs krājums, kas regulāri papildinās, tavs dārgais vieglāk piekritīs patīkamam pirkumam, pat ja tas nebūs vislielākais. Viegļāk ir taupīt tad, ja ir kāds konkrēts mērķis (piemēram, iekrāsim naudu ceļojumam, mašīnai utt.). Ļoti aplami būtu ierobežot sevi tikai tāpat vien, lai būtu ietaupīto naudu zeķē un šad tad pārskaitītu.

Spiediena svira

Par sevi ne pārāk pārliecinātiem vīriešiem nepieciešamas papildu „stutes” viņu autoritātei. Diez vai materiāli atkarīga sieviete zaudēs interesi par vīru un izrādīs nepakļāvību. Nav jau tā, ka vienmēr tiek prasītas apkaunojošas atskaites, tomēr finanšu temats tādā ģimenē ir viens

no galvenajiem. Un ja nu tev beidzot apnīk, kā rāda reklāmā, lūgties vīram naudu kaķim un visam pārējam...

Izeja: pašai pelnīt pietiekami daudz. Mēs zinām ne mazums veiksmīgu sieviešu, un uzskatīt, ka vīram vajag tevi uzturēt, ir muļķīgi un vecmodīgi. Materiāli neatkarīga sieviete ģimenē ir kā... rezerves lidlauks.

Prioritātes

Bet varbūt jūs tiešām nevarat atļauties pārmērības? Padomā: ja vīrs tevi nebūtu atburējis no diviem trim spontāniem pirkumiem, vai jums būtu pietikusis nauda, lai samaksātu par dzīvokli, nopirktu produktus, veiktu kārtējo kredīta maksājumu?

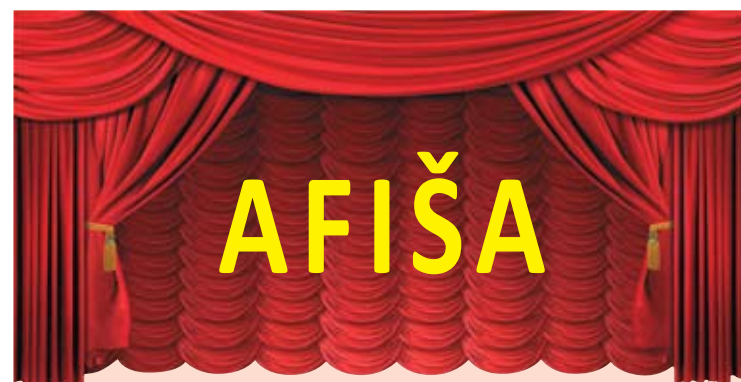
Tādi spontāni pirkumi lielākoties ir ne visai vajadzīgi sīkumi. Parēķini, cik daudz naudas par tādiem tiek izdota, un pati būsi pārsteigta. Centies iepirkties ļoti pārdomāti, jo taupība jau nav tavas ģimenes nabadzības apliecinājums, tā ir tikai jūsu vēlmju lakoniska izpausme. Piekrauti skapji pastāvīgi noved pie jauniem pirkumiem (šo jaciņu iegādājos izpārdošanā, bet ar ko kopā to uzgērbt?).

Ģimenes ekonomikas pamats ir prasme noteikt izdevumu prioritātes. Uzturs: gaļa noteikti, alkohols – ne, maize noteikti, kūciņas – ne un tā tālāk. Ja paliek līdzekļi pēc tam, kad nopirkts viss obligāti vajadzīgais, var padomāt par to, kas nav obligāts. Šampanieti varētu, konjaku – ne, un tā līdz bezgalībai. Ja tu ik reizes kaprīzi pieprasi zvaigzni no debesīm, bet dārgais cenšas tevi atrunāt no šīs ieceres un atgādina par citiem nepieciešamiem tēriņiem, no jums diviem pieaudzis ir tikai viņš, bet tavā raksturā saglabāties daudz infantilisma. Bet tu taču neesi nekāda mazā meitene un spēj saprast, ka naudas tērēšana nav vienīgā interesantā nodarbe dzīvē.

Izeja: apstādini sevi, pirms to izdara tavs mīļotais. Neprovoce viņu, un izvairies no nepatīkamiem brīžiem. Labāk velti enerģiju tam, lai palīdzētu savai ģimenei pārdzīvot grūtus laikus. Ar sirdi un dvēseli

nododies ģimenes grāmatvedībai, izgudro smalkus un apkārtējiem nemanāmus taupības paņēmienus, atrodi sev vai vīram papildu ienākumu avotu. Atceries, ka taupīga sieva ir labāka par bagātību. **K**

Kultūras un atpūtas centrs „Imanta” (Anniņmuižas bulvāris, 29)

KINO

- 15. martā. 15.00. «Līgavu kari»
- 22. martā. 15.00. «Neticamais stāsts par Bendžaminu Batonu»

IZSTĀDES

- No 10. februāra līdz 10. aprīlim ir apskatāma Valda Kaprāja gleznu izstāde «Latvijas ainava»

Kultūras centrs «Iļģuciems» (Lidoņu iela, 27/2)

IZSTĀDES

- No 4. marta līdz 2. aprīlim apskatāma izstāde «Pavasara noskaņas». Izstādē apskatāmi rokdarbi: lakati, šalles, cepures, keramika: podi, bļodas u.c., klūdziņpinēju darbi: vācelītes, dekoratīvie šķīvji u.c., ādas izstrādājumi: iesietas grāmatas, kārbas u.c.
- No 4. marta līdz 31. martam apskatāma TGS «Grīva» mākslinieka V.Svikļa darbu Piemiņas izstāde «Un runāt grib debess mala...»

Latvijas Universitātes Botāniskais dārzs (Kandavas iela 2)

MĪLESTĪBA UN ACĀLIJAS

■ Pavisam dārza kolekcijā ir 124 acāliju šķirnes un hibrīdi, no tām daudzas šeit aug jau vairākus gadu desmitus un ik gadu priecē dārza apmeklētājus ar savu kuplo ziedēšanu. LU Botāniskajā dārzā acāliju kolekcija tika sāta veidot jau 20. gadsimta 30-tajos gados. Kopš 1957. gada prof. R. Kondratovičam mērķtiecīgi turpinot šo darbu un nodarbojoties ar selekciju, ir izveidota Baltijā lielākā acāliju kolekcija.

Ieejas maksa: skolēniem Ls 0,50, pensionāriem un studentiem – Ls 1,00, pieaugušajiem – Ls 1,50. Ieeja bez maksas: pirmsskolas vecuma bērniem, Latvijas Universitātes studentiem un darbiniekiem, internātskolu audzēkņiem un I un II grupas invalīdiem. **K**

Akciju sabiedrība

**RĪGAS NAMU
APSAIMNIEKOTĀJS**

**Apsaimniekojam mājas,
kurām ir biedrības
vai pilnvarotās personas!**

www.asrna.lv

Rīga, Nometņu iela 9-7, tālrunis 67893079, info@asrna.lv